

De puzzel passend gemaakt: over fusies van gemeenten in het hart van Zuid-Holland.

Advies uitgebracht door de Commissie-Van den Berg

30 maart 2007

INHOUDSOPGAVE		pagina
1.	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Opdracht en samenstelling	3
1.3	Werkwijze van de commissie en leeswijzer	4
2.	Globale geografische schets van het gebied	5
3.	Opgaven in het gebied	6
3.1	Zuidplasontwikkeling	6
3.2	Oude Rijnzone	7
3.3	Greenport Regio Boskoop	8
3.4	Centrumstad Gouda	8
3.5	Rotterdamse Stadsvisie	9
4.	Voorstellen en varianten van de gemeenten aan de commissie	11
5.	Het advies van de commissie (conclusies en aanbevelingen)	15
5.1	Uitgangspunten bij het beoordelen van de varianten	15
5.2	Het Rotterdamse voorstel	16
5.3	Het advies van de commissie	16
5.4	Samenvattende conclusie	19
Bijlage:	- kaart met de huidige gemeentegrenzen - samenvatting gesprek met gemeenten - brief van 7 maart 2007 van de burgemeester van Rotterdam	

HOOFDSTUK 1 - INLEIDING

1.1 Aanleiding

In november 2006 hebben Gedeputeerde Staten de notitie 'Bestuurlijke toekomst van de gemeenten in de Zuidplas en omgeving: grensoverschrijdende aanpak' vastgesteld. De provincie heeft in deze notitie de ingekomen standpunten van de gemeenteraden in dit gebied geanalyseerd, beoordeeld en conclusies getrokken. Nadrukkelijk heeft de provincie aandacht gevraagd voor de positie van de centrumstad Gouda. Bij de gemeenten bestaat geen gezamenlijk eensluidend beeld hoe het verder moet met de bestuurlijke toekomst. De provincie wilde dat beeld scherper krijgen en zij heeft daartoe een nadere verkenning laten uitvoeren.

1.2 Opdracht en samenstelling

Op 8 december 2006 hebben Gedeputeerde Staten de externe 'Adviescommissie Bestuurlijke Toekomst Zuidplasp gemeenten en omgeving' (Commissie-Van den Berg) ingesteld.

De commissie heeft van Gedeputeerde Staten de volgende opdracht meegekregen: breng een advies uit over de varianten onder I tot en met IV (in de door Gedeputeerde Staten vastgestelde notitie 'Bestuurlijke toekomst van de gemeenten in de Zuidplas en omgeving: grensoverschrijdende aanpak') en houd daarbij rekening met:

- de in paragraaf 4.1 aangegeven randvoorwaarden en uitgangspunten voor de bestuurlijke toekomst (onder andere gemeenten moeten met een regionale blik naar zichzelf en de andere kijken; versterking bestuurskracht gemeenten; hechten aan initiatief van onderop);
- de voorkeuren van de gemeentebesturen;
- de uitspraken van de betrokken gemeentebesturen over nut en noodzaak van mogelijke grenscorrecties met buurgemeenten;
- de regionale opgaven in het gebied;
- een duurzaam, bestuurskrachtig en consistent eindbeeld voor het gehele gebied.

De commissie werd gevraagd voor 1 april 2007 advies uit te brengen aan Gedeputeerde Staten.

De commissie bestaat uit prof.dr. J.Th.J. van den Berg, voorzitter, en de leden mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip en de heer J. Heijkoop. De commissie is in haar werkzaamheden ambtelijk ondersteund door de heer drs. J. van Straalen en de heer drs. J.J.M. Drooglever.

1.3 Werkwijze van de commissie en leeswijzer

De commissie heeft zich in eerste instantie de vraag gesteld voor welke grote opgaven het gebied komt te staan en wat dat betekent voor de betrokken gemeenten en hun inwoners. Zij heeft zich over de opgaven een goed beeld kunnen vormen aan de hand van presentaties van provinciale projectleiders en aangereikte literatuur. De presentaties gingen over de integrale transformatie van de Zuidplaspolder, de transformatie van de Oude Rijnzone en de ontwikkeling van de Greenport Boskoop. Gouda heeft een presentatie verzorgd over de opgaven, kansen en bedreigingen waarvoor deze centrumgemeente staat. Rotterdam heeft een presentatie gegeven over de Stadsvisie Rotterdam en de consequenties ervan voor zijn beeld van de Zuidplasontwikkeling.

De commissie heeft intensief overleg gevoerd met Burgemeester en Wethouders van Zevenhuizen-Moerkapelle, Moordrecht, Nieuwerkerk aan den IJssel, Gouda, Rijnwoude, Waddinxveen, Zoeterwoude, Boskoop, Bodegraven en Reeuwijk over de opgaven in het gebied waarvoor zij staan. Zij heeft aan de gemeenten gevraagd welke bestuurlijke organisatie zij bij de opgaven passend achten, waarbij de resultaten van de bestuurskrachtmetingen in een aantal gevallen aan de orde werden gesteld. De commissie heeft waardering voor de open wijze waarop gemeenten met de commissie het gesprek zijn aangegaan en voorstellen en oplossingen hebben aangedragen. Voor haar was het belangrijk te weten wat er leeft bij de inwoners en de gemeenten en hoe zij aankijken tegen mogelijke oplossingen. Het zal geen verbazing wekken dat de commissie uit de gesprekken heeft geconcludeerd dat er onder de betrokken gemeenten geen eensluidende opvattingen bestaan over de bestuurlijke toekomst van het gebied. Ook wanneer de commissie naar vermogen rekening houdt met de voorkeuren van de gemeentebesturen, is zij niettemin gedwongen zelf keuzes te maken.

In hoofdstuk 2 geeft de commissie een globale geografische schets van het gebied, gevolgd door een beschrijving van de opgaven in het gebied in hoofdstuk 3.

Naast het overleg met tien gemeenten, genoemd in het advies van Gedeputeerde Staten, heeft de commissie een gesprek gehad met Burgemeester en Wethouders van Rotterdam over zijn Stadsvisie en heeft zij een brief ontvangen van de Burgemeester van Rotterdam over een voorstel voor nieuwe gemeentegrenzen Zuidplaspolder. In hoofdstuk 4 vindt u daarvan het verslag.

Tenslotte heeft de commissie kennis genomen van een brief van het college van Burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn.

In hoofdstuk 5 formuleert de commissie haar uitgangspunten en komt zij tot een advies.

HOOFDSTUK 2 - GLOBALE GEOGRAFISCHE SCHETS VAN HET GEBIED

De commissie vindt het belangrijk te laten zien om welk gebied het gaat en hoe het gebied eruit ziet. Deze globale geografische schets kan daaraan een bijdrage leveren.

Tussen Rotterdam, Zoetermeer, Leiden, Alphen aan den Rijn, Woerden en Gouda ligt het gebied dat door de provincie in haar notitie over de bestuurlijke toekomst wordt aangeduid als 'de gemeenten in de Zuidplas en omgeving'. In dit gebied, dat grotendeels in het Groene Hart ligt en onderdeel uitmaakt van de Zuidvleugel, wonen ongeveer 215.000 inwoners.

Deze gemeenten met tussen haakjes de inwonertallen zijn: Gouda (72.000), Moordrecht (8.000), Nieuwerkerk aan den IJssel (22.000), Zevenhuizen-Moerkapelle (10.000), Waddinxveen (27.000), Zoeterwoude (9.000), Rijnwoude (19.000), Boskoop (15.000), Bodegraven (20.000) en Reeuwijk (13.000).

Zoeterwoude maakt onderdeel uit van de regio Holland Rijnland met als centrumgemeente Leiden (118.000). Rijnwoude maakt deel uit van de regio Rijnstreek met als centrumgemeente Alphen aan den Rijn (70.000). Alle overige gemeenten maken deel uit van het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Midden-Holland met als centrumgemeente Gouda. Aangrenzende regio's zijn de Stadsregio Rotterdam met de centrumstad Rotterdam (582.000) en het Stadsgewest Haaglanden met de centrumstad Den Haag (475.000). Beide regio's zijn Wgr-plusregio's.

Het gebied wordt begrensd en doorkruist door rijks- en provinciale wegen: A12, A20, A4, N11, N219, N456, N207 en de spoorlijnen Den Haag-Utrecht, Rotterdam-Utrecht, Leiden-Utrecht en Gouda-Alphen aan den Rijn en het HSL-traject.

In de Zuidplaspolder, in Nieuwerkerk aan den IJssel, ligt het diepste punt van Nederland: 6,74 meter onder NAP en dat betekent een grote opgave voor waterbeheer en -berging. De recente publiciteit daarover heeft nog eens de aandacht gevestigd op het bijzondere karakter van dit gebied.

Belangrijke watergangen en plassen in het gebied zijn de Hollandsche IJssel, de Gouwe, de Oude Rijn, de Ringvaart van de Zuidplaspolder, de Rotte, de Zevenhuizerplas en de Reeuwijksche plassen, de Rottemeren en de Enkele Wiericke en Dubbele Wiericke.

Qua landschap en cultuurhistorie treffen we in dit deel van het Groene Hart aan: veenweidelandschap, veendroogmakerijen, kleidroogmakerijen, rivierenlandschap, cultuurhistorisch waardevolle gebieden en een beschermd stads- en dorpsgezicht met een historische binnenstad (Gouda).

HOOFDSTUK 3 - OPGAVEN IN HET GEBIED

Voor de commissie staat het belang van de inwoners centraal. Daarmee doelt zij op de huidige en toekomstige welvaart en concurrentievermogen, op woonbaarheid en fysieke veiligheid. Het gebied van de Zuidplas en omgeving staat voor grote opgaven zoals de Zuidplasontwikkeling, de Oude Rijnzone, Greenport Regio Boskoop, het Groene Hart, behoud en versterking van de centrumpositie van Gouda en ontwikkelingen in de Rotterdamse regio. Er is sprake van een hoogdynamisch gebied in dit deel van Zuid-Holland waar in het belang van zijn inwoners veel dient te gebeuren. Het polder- en veenweidelandschap in de huidige vorm verdwijnt, er wordt landelijk en (hoog)stedelijk gebouwd, bestaande oude bedrijventerreinen worden opgeknapt, er komen nieuwe bedrijventerreinen en glastuinbouwlocaties, de Oude Rijnzone wordt opnieuw ingericht, de Gouweknoop wordt ontwikkeld en er worden nieuwe (spoor)wegen aangelegd.

Voor de mensen en de bedrijven in dit gebied brengen deze grote opgaven een enorme dynamiek, veel perspectieven maar ook onzekerheden met zich mee. De commissie is ervan overtuigd dat deze ontwikkelingen vragen om een goed, bestuurskrachtig, slagvaardig en proactief gemeentebestuur dat de inwoners en bedrijven optimaal kan bedienen. Vanuit de grote opgaven in het gebied wil de commissie kijken naar de gemeentegrenzen.

In dit hoofdstuk geeft de commissie op basis van de aangedragen stukken en presentaties een overzicht van de grootste opgaven waarvoor het gebied komt te staan: de Zuidplasontwikkeling, De Oude Rijnzone, Greenport Regio Boskoop, de positie van de centrumstad Gouda en de Rotterdamse Stadsvisie.

3.1 Zuidplasontwikkeling

In mei 2006 hebben Provinciale Staten de herziening van het Streekplan Zuid-Holland Oost, onderdeel Zuidplas, vastgesteld. De basis voor deze herziening waren de Interregionale Structuurvisie Driehoek Rotterdam-Zoetermeer-Gouda (ISV) en het Intergemeentelijk Structuurplan Zuidplas (ISP). De provincie is de trekker van de Zuidplasontwikkeling en Gedeputeerde Staten zijn voortvarend aan de slag gegaan om dit project tot een goed einde te brengen. Het realiseren van de Zuidplasopgave en het tempo waarin dit plaatsvindt, stellen hoge eisen aan de bestuurskracht van gemeenten en de gemeenten moeten alle zeilen bijzetten. Aan de ontwikkeling van de Zuidplas werken naast de provincie mee: de 5 grondgebiedgemeenten, te weten Gouda, Moordrecht, Nieuwerkerk aan den IJssel, Zevenhuizen-Moerkapelle en Waddinxveen en daarnaast de gemeente Rotterdam en het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard.

In het herziene streekplan zijn voor het Zuidplasgebied voor de periode 2010-2030 de volgende kwantitatieve opgaven aangegeven:

- Ruimte voor 15.000 à 30.000 woningen. Tot 2020 wordt daarbij uitgegaan van circa 15.000 woningen waarvan 5.000-10.000 woningen ten behoeve van de Stadsregio Rotterdam en de overige voor Midden-Holland en de rest van de Zuidvleugel.
- 150 à 300 hectare bedrijventerreinen, waarvan 125 hectare tot 2020.
- 200 hectare voor nieuwe en 80 hectare concentratie van verspreide glastuinbouw.

Aan deze opgaven hebben de partijen kwalitatieve uitgangspunten verbonden zoals te realiseren woonmilieus, ontwikkeling van diverse soorten van bedrijvigheid en duurzaamheid van de te realiseren functies en eisen ten aanzien van bereikbaarheid, ontsluiting, groenstructuur en waterberging en -beheersing.

De Zuidplasopgave is onderverdeeld in vier deelprogramma's:

- * Restveen en Waterparel: het gebied onder de A20 krijgt onder de noemer Restveen en Waterparel een groen-blauwe invulling.
- * Glastuinbouwbedrijvenlandschap: in Zuidplas Noord zullen enkele proefprojecten worden aangepakt, die vooruitlopen op de gewenste invulling van het toekomstige glastuinbouwgebied tussen Moerkapelle en Waddinxveen.
- * Verstedelijking Zuidplas West: voor het deelprogramma Verstedelijking Zuidplas West wordt verder gewerkt met private partijen aan de ontwikkelingsmogelijkheden. In de Stadsvisie Rotterdam 2030 is de Rotterdamse woningbehoefte in de Zuidplas overigens bijgesteld en heeft Rotterdam behoefte uitgesproken aan een beperkt aantal woningen in aanvullende woonmilieus.
- * Gouweknoop: in de Gouweknoop ligt de nadruk naast (hoogstedelijk) wonen en werken op de verbetering van de bereikbaarheid voor weg- en spoorvervoer.

3.2 Oude Rijnzone

De Oude Rijnzone is het gebied langs de rivier de Oude Rijn, tussen Leiden en Bodegraven. De gemeenten Leiden, Leiderdorp, Zoeterwoude, Rijnwoude, Alphen aan den Rijn, Bodegraven, de provincie en het hoogheemraadschap van Rijnland werken samen om de ontwikkeling van de Oude Rijnzone in tal van opzichten te stimuleren. De doelstellingen van de Oude Rijnzone zijn de versterking van de groen-blauwe kwaliteit, herstructurering en transformatie, nieuwe locaties voor wonen en werken en het benutten van en investeren in infrastructuur, in het bijzonder de RijnGouweLijn - met de geplande vijf stations in de Oude Rijnzone.

In de Transformatievisie 2020 Oude Rijnzone (2006) en ontwerp Streekplanherziening Zuid-Holland Oost Oude Rijnzone (2006) zijn de ruimtelijke ontwikkelingen en opgaven aangegeven. Deze hebben samengevat betrekking op:

- * Groene vensters: groengebieden versterken de verbinding van de Oude Rijnzone met het Groene Hart.
- * Wonen: voor de nieuwe woningbouwopgave wordt uitgegaan van het migratiesaldo nul. Dat houdt in dat er alleen gebouwd wordt voor de eigen woningbehoefte van de Groene Hartgemeenten. Het programma Oude Rijnzone bestaat daarmee tot 2020 uit 8.600 woningen, waarvan circa 5.900 binnen de bestaande contouren komen.
- * Bedrijventerreinen: opknappen van bestaande bedrijventerreinen en ontwikkeling van huidige bedrijventerreinen naar hoogwaardige en duurzame werklandschappen. De behoefte is voor de periode tot 2020 berekend op 120 ha voor de Oude Rijnzone. Er is tot 2015 108 ha beschikbaar, dus na 2015 moet nog ruimte voor 12 ha worden gezocht.

- * Verkeer: inzet op een bereikbare en goed ontsloten Oude Rijnzone. Bestaande knelpunten (aansluiting N11/A4 en N11/A12, capaciteitsprobleem N11 en N207 ten noorden van Alphen aan den Rijn en knelpunten hefbruggen Boskoop en Waddinxveen) moeten worden opgeheven.

3.3 Greenport Regio Boskoop

In de Nota Ruimte is de boomteelt in de regio Boskoop naast het Zuid-Hollands Glasdistrict, Aalsmeer, Venlo en de Bollenstreek erkend als greenport, één van de cruciale groene economieën van Nederland.

Het sierteeltcentrum in de regio Boskoop neemt in binnen- en buitenland een bijzondere plaats in. Onder andere vanwege de volgende redenen:

- * De regio heeft een centrale functie met een uitstraling naar het nationaal niveau; naast productie kent Boskoop ook veel toeleverende, verwerkende en dienstverlenende bedrijven alsmede een sterke kennisinfrastructuur. Samen zijn die goed voor ruim 200 miljoen euro omzet.
- * Het zeer grote belang van de boomteeltsector voor de regio; in de sector zijn circa 700 productiebedrijven werkzaam en in totaal gaat het om 3.000 arbeidsplaatsen. De boomteeltsector levert een essentiële bijdrage aan de economie en werkgelegenheid in de regio.
- * Tot slot de ligging in het Groene Hart; die stelt extra zware eisen aan infrastructuur, ruimtebenutting, bereikbaarheid, waterbeheer enzovoorts.

Greenport Regio Boskoop heeft de ambitie en de mogelijkheid uit te groeien tot hét toonaangevende boomteeltcentrum in de wereld. Doel is een groen, vitaal, gezond, duurzaam én gerespecteerd cluster.

Begin 2005 is door de gemeenten Boskoop, Rijnwoude, Reeuwijk en Waddinxveen, de provincie, het Platform Sierteelt (Boomteelt bedrijfsleven), het hoogheemraadschap van Rijnland en de Kamer van Koophandel voor Rijnland in de regio Boskoop het Boomteeltpact gesloten. Doel van dit pact is het bestaande boomteeltgebied in de toekomst te kunnen versterken. Er is een zestal projecten uitgevoerd. Op basis daarvan is het samenvattende en integrale rapport 'Bomen in Beeld' opgesteld. Dit rapport is een leidraad voor de Greenport Regio Boskoop.

3.4 Centrumstad Gouda

De centrumfunctie van Gouda staat op dit moment bij de buurgemeenten niet ter discussie. Maar het is de vraag hoelang dat zo zal blijven. Als Gouda in de toekomst omringd gaat worden door grote buurgemeenten die qua inwonertal even groot of groter zijn dan Gouda, zal daar de behoefte aan het realiseren van centrumvoorzieningen onvermijdelijk toenemen ten koste van noodzakelijke kwaliteit en groeimogelijkheden van de Goudse voorzieningen.

Op verzoek van de commissie heeft Gouda een presentatie gegeven over de problemen waar deze centrumgemeente tegenaan loopt. De commissie vat deze vraagstukken als volgt samen.

Gouda heeft in de jaren negentig geen of slechts beperkt deel gehad in de sterke economische (en daardoor ook sociale en culturele) ontwikkelingen van de meeste Nederlandse provincie-steden. De voortdurende 'artikel 12-status' is exemplarisch voor de beperkte financiële mogelijkheden en bestuurlijke handelingsvrijheid van de gemeente. Gouda is, ondanks enige grenswijzigingen vanaf de jaren zestig van de vorige eeuw, meer dan enige andere Hollandse stad ruimtelijk bekneeld gebleven: het gaat om slechts 18 km² met meer dan 4.200 inwoners per km² en 5.200 auto's per km². Gouda is, kortom, de dichtstbevolkte gemeente van Nederland. Haar 'noodlot' is dat elk stuk grond dat erbij komt noodgedwongen moet worden volgebouwd, zelfs grond die zich daar in wezen niet voor leent (Westergouwe). Dat versterkt het vooroordeel dat waar gebied Gouds bezit wordt, het groen per definitie verdwijnt.

Gouda heeft ter illustratie een schets gegeven van het project Westergouwe en de lange aanlooptijd ervan. Een eerste indruk doet de commissie vermoeden dat hier niet steeds sprake is geweest van een overdadig ontwikkelde bestuurskracht, afgezien van de complexiteit van de bouwopgave zelf.

Daarbij worstelt Gouda met een sociale problematiek die de ernst heeft van een grote stad, maar zonder dat de gemeente is opgenomen in het GroteStedenBeleid. Het aantal inwoners is daarvoor te gering. Gouda heeft dus, letterlijk, ruimte nodig en (voor het GSB) inwoners, maar ook economische expansiemogelijkheden, die passen bij een toeristisch aantrekkelijke stad. Positief is daarbij volgens de commissie dat de hotelaccommodatie groeit, Gouda weer over een intercitystation beschikt, maar vooral dat de gemeente de 'artikel 12-status' achter zich heeft kunnen laten. De stad heeft niet alleen meer problemen; zij heeft, onder voorwaarden, ook toekomstperspectief.

3.5 Rotterdamse Stadsvisie

Rotterdam heeft in februari 2007 de Ruimtelijke Ontwikkelingsstrategie 2030, kortweg Stadsvisie Rotterdam gepresenteerd. In de visie staan twee hoofddoelen centraal: aantrekkelijke woonstad en een sterke economie. Rotterdam wil in hoofdzaak de achterstand inlopen aan de onderkant van de samenleving en mensen aan de bovenkant vasthouden. De keuze voor versterking van Rotterdam heeft geleid tot dertien gebiedsontwikkelingen. Rotterdam wil bouwen binnen de bestaande woonstad. Rotterdam legt zich voor de periode 2005-2020 een taakstellend bouwprogramma op van 56.000 nieuwe woningen. Voor de periode 2005-2010 zet Rotterdam in op het bouwen van 3.200 woningen per jaar.

Omdat de Stadsregio Rotterdam volgens het Ruimtelijk plan regio Rotterdam 2020 binnen de stadsregio ruimte tekort komt voor in totaal 7.000 woningen, is de Zuidplaspolder aangewezen als opvanggebied. Uit de inventarisatie van mogelijke bouwlocaties in Rotterdam is intussen echter gebleken dat er tot 2020 voldoende ruimte binnen het bestaande stedelijke gebied van Rotterdam aanwezig is om in die behoefte te voorzien en er dus geen behoefte is aan de 7.000 woningen in de Zuidplaspolder. Rotterdam heeft wel behoefte aan woningen buiten Rotterdam in aanvullende woonmilieus (dorps en landelijk wonen). Daarbij gaat het in de periode 2010-2020 om ongeveer 1.600 woningen. Het kent aan het gebied voorts voor de toekomst een 'ventiefunctie' toe. Het bovenstaande kan een forse bijstelling van de planvorming in de Zuidplaspolder betekenen.

In de notitie van Gedeputeerde Staten over de bestuurlijke toekomst van de gemeenten in de Zuidplas en omgeving kon ervan uit worden gegaan dat de Rotterdamse behoefte, ongeveer 7.000 woningen in het Zuidplasgebied, zou worden vervuld zonder ruimtelijke claims van haar stadsbestuur. De ontwikkeling werd in handen gelegd van een gezamenlijke grondbank en een (tijdelijke) gemeenschappelijke regeling. Voor het overige werden de zaken overgelaten aan de naburige gemeenten.

Hoewel de 'Stadsvisie Rotterdam 2030' daar niet over spreekt, is de commissie in haar gesprek op 15 februari 2007 met Rotterdam gebleken dat, ondanks een verminderende woningbehoefte (van 7.000 naar 1.600 woningen), de stad deze 'op eigen grondgebied' wil bouwen, waartoe de gemeente aanzienlijk zou moeten worden uitgebreid. In een brief van 7 maart 2007 aan de commissie heeft de burgemeester van Rotterdam de argumenten voor de gebiedsuitbreiding van Rotterdam nader gemotiveerd. Meer daarover in hoofdstuk 4.

HOOFDSTUK 4 - VOORSTELLEN EN VARIANTEN VAN DE GEMEENTEN AAN DE COMMISSIE

De commissie heeft met de betrokken gemeenten afzonderlijk overleg gevoerd. In de bijlage is een samenvatting van de gevoerde gesprekken opgenomen. De gesprekken hebben geleid tot het volgende beeld bij de commissie.

Zevenhuizen-Moerkapelle

Zevenhuizen-Moerkapelle deelt gezien vanuit de Zuidplasopgave veel met Nieuwerkerk aan den IJssel. Nadat in het debat over de zelfstandigheid een kentering was gekomen, heeft de gemeente in eerste instantie gekozen voor Nieuwerkerk aan den IJssel als eerste gesprekspartner. Moordrecht is daar later na de volksraadpleging bijgekomen. Zevenhuizen-Moerkapelle kiest voor een vrijwillige fusie met Nieuwerkerk aan den IJssel en Moordrecht per 2009 of 2010. Waddinxveen heeft in eerdere gesprekken geen keuze willen maken om aan te sluiten bij deze fusie. Een toedeling van Moerkapelle aan Waddinxveen wijst de gemeente af.

Moordrecht

Moordrecht heeft na de inwonersraadpleging gekozen voor een vrijwillige fusie met Zevenhuizen-Moerkapelle en Nieuwerkerk aan den IJssel. Daarmee werd een fusie met Gouda afgewezen. Moordrecht werkt met Gouda samen aan de ontwikkeling van 1.500 woningen in de Moordrechtse Gouweknoop. Deze samenwerking zal na de fusie van de drie gemeenten door kunnen gaan en daarom vindt Moordrecht een samengaan zonder grenscorrectie veruit de beste oplossing. De Gouweknoop zal een belangrijke inkomstenbron voor de nieuwe gemeente zijn.

Nieuwerkerk aan den IJssel

Nieuwerkerk aan den IJssel en Zevenhuizen-Moerkapelle hebben eerder besloten, mede op grond van de uitkomsten van de bestuurskrachtmetingen, de ambtelijke organisaties samen te voegen. Inmiddels ligt er een uitspraak tot een fusie met daarbij ook Moordrecht. De gemeente vindt in ruimtelijk opzicht dat Rotterdam nog meer dan Gouda de centrumgemeente is. Nieuwerkerk aan den IJssel vindt de rol van Waddinxveen en Gouda gewaarborgd in de Zuidplasautoriteit. De gemeente vindt dat een grenscorrectie met Gouda rond de Gouweknoop onvoldoende beargumenteerd is door de provincie. De nieuwe fusiegemeente zal niet met Gouda willen concurreren op de centrumvoorzieningen.

Rijnwoude

Rijnwoude vindt het doorhakken van knopen op korte termijn niet opportuun maar ziet wel in dat de gemeente niet op zichzelf staat. De gemeente kiest voor een eigen tempo en gedegen onderzoek naar de bandbreedte in de discussie over de bestuurlijke toekomst. Rijnwoude kiest voor een vrijwillige samenvoeging met Boskoop en Zoeterwoude. Rijnwoude vindt de toegevoegde waarde van Waddinxveen voor de realisering van de ambities van Rijnwoude gering. Rijnwoude heeft geconstateerd dat Zoeterwoude een samenwerkingsrelatie is aangegaan met buurgemeenten in de Leidse regio. Om die reden twijfelt Rijnwoude of Zoeterwoude wel zou willen kiezen voor Rijnwoude. Rijnwoude wenst zelf niet opgedeeld te worden.

Waddinxveen

Waddinxveen wil een krachtige complete groene gemeente bestaande uit Boskoop, Waddinxveen en in elk geval een deel van Rijnwoude en van Zevenhuizen-Moerkapelle. Een ongedeelde Rijnwoude in de nieuwe fusiegemeente is voor Waddinxveen bespreekbaar. Waddinxveen wil geen fusie met Gouda. Waddinxveen neemt een open houding aan ten aanzien van grenscorrecties. Waddinxveen heeft geen haast, maar ziet dat de ontwikkelingen doorgaan waaraan ze mee wil doen.

Zoeterwoude

Zoeterwoude heeft geen behoefte aan een discussie over een fusie met buurgemeenten. Zoeterwoude kijkt wel om zich heen - richting Leiden of richting het Groene Hart zoals Rijnwoude, Jacobswoude en Alkemade of richting Zoetermeer - maar heeft geen natuurlijke partner en kan daarom nog geen definitieve uitspraak doen.

Boskoop

De ambitieuze visie van Boskoop op de toekomst van de boomteelt heeft de gemeente tot de conclusie gebracht dat ze onvoldoende kracht heeft om deze visie zelfstandig te realiseren. Boskoop wil een schaa sprong maken die ten minste 25 jaar vooruit kan. Boskoop kiest voor een fusie met Waddinxveen en Rijnwoude waarbij Zoeterwoude kan aansluiten. Vanuit een helicopterview zou ook Moerkapelle (deel boven de A12) en een deel van Reeuwijk (boven de A12) bij de nieuwe gemeente kunnen worden gevoegd.

Gouda

Gouda is nu bezig een inhaalslag te maken. Het ambtelijk apparaat is gereorganiseerd en drastisch verkleind, er wordt structureel bezuinigd, de economische structuur wordt verbeterd, er wordt stevig ingezet op het realiseren van bovenlokale voorzieningen. Gouda ontwikkelt de Spoorzone, de bedrijventerreinen Goudse Poort en woonwijk Westergouwe. Gouda wil op het eigen grondgebied de Gouweknoop ontwikkelen. Gouda geeft aan dat in de Gouweknoop tussen de 1.500 en 3.000 woningen kunnen worden gebouwd waarbij het karakter van dit gebied het beste past bij een stedelijke gemeente.

Gouda heeft ook meer grootschalige varianten voor ogen. Het denkt aan een verstedelijkt gebied met een autoriteit bestaande uit Gouda, Moordrecht, Waddinxveen, Boskoop en Reeuwijk. Er zou dan een forse gemeente met meer dan 100.000 inwoners ontstaan. Ook een fusie met Moordrecht zou beter bij Gouda passen. Gouda stelt vast dat Reeuwijk sterk op Gouda georiënteerd is. Een fusie met Reeuwijk maakt dat Gouda ook een groene poort tot het Groene Hart en medebeheerder van het landschap wordt. Gouda stelt vast dat de gemeenten in dit gebied verschillende functies vervullen waardoor samenwerking vaak moeilijk gaat.

Bodegraven

Bodegraven houdt onverkort vast aan het eerder vastgestelde 'Werkplan intensivering samenwerking Reeuwijk en Bodegraven' waarin de periode 2006-2010 wordt benut om de samenwerking te intensiveren. In 2010 wordt de samenwerking geëvalueerd. Bodegraven en

Reeuwijk zijn lang lid van het ISMH, waarin ook Gouda zitting heeft en waarin goed wordt samengewerkt bijvoorbeeld ten aanzien van het Landschapsbeleidsplan. Bodegraven is van oordeel dat Gouda mogelijk andere bedoelingen heeft met de groene ruimten dan kleinere gemeenten in het gebied. Op het grondgebied van Reeuwijk en Bodegraven is geen enkele verstedelijkingsmogelijkheid voor Gouda.

Reeuwijk

Reeuwijk kiest met Bodegraven voor een robuuste samenwerking van onderop die in 2010 zal worden geëvalueerd. De organisaties van beide gemeenten zijn op weg naar een totale verplechting per 2010. De raad van Reeuwijk heeft er nadrukkelijk voor gekozen nu geen uitspraak te doen over een mogelijke fusie met Bodegraven. Reeuwijk wijst op de strategische agenda veenweidepact Gouwe Wiericke van de provincie, gemeenten, waterschap en regio. Reeuwijk onderkent de centrumfunctie van Gouda en de woningbouwbehoefte van die gemeente, maar vindt dat daarvoor vooral naar de Zuidplaspolder en Westergouwe moet worden gekeken.

Alphen aan den Rijn

De commissie heeft kennisgenomen van een brief van Burgemeester en Wethouders van Alphen aan den Rijn aan de provincie over toekomstvisie Zuidplaspolder en omgeving. In deze brief pleit Alphen aan den Rijn voor een samenvoeging van Rijnwoude, Zoeterwoude en Boskoop of een samenvoeging van Rijnwoude met Alphen aan den Rijn of opsplitsing van Rijnwoude, waarbij Koudekerk en Hazerswoude-Rijndijk bij Alphen aan den Rijn worden gevoegd. Alphen aan den Rijn vindt een fusie van Rijnwoude met Waddinxveen contraproductief werken omdat Waddinxveen als centrumgemeente binnen de Zuidplaspolder op Gouda georiënteerd is en op geen enkele wijze partner is in de Oude Rijnzone.

Rotterdam

Uit het overleg met Rotterdam is de commissie gebleken dat op basis van de Stadsvisie Rotterdam geen behoefte meer heeft aan 7.000 woningen in de Zuidplaspolder. Rotterdam heeft wel behoefte aan woningen buiten Rotterdam in aanvullende woonmilieus (dorps en landelijk wonen). Daarbij gaat het in de periode 2010-2020 om ongeveer 1.600 woningen.

Rotterdam is van mening dat de woningen die voor Rotterdam in de Zuidplaspolder worden gebouwd ook op Rotterdams grondgebied moeten liggen. Rotterdam wil geen versnippering van de ontwikkelingen over bestaande gemeenten. Het wil voorkomen dat er naast de stad een gemeente à la Wassenaar wordt gebouwd.

In een brief aan de commissie heeft Rotterdam voor gebiedsuitbreiding de volgende argumenten aangedragen:

- * het is voor de stedelijke economie en de internationale concurrentiepositie voor de stad van cruciaal belang dat Rotterdam ook de hogere inkomens binnen de grenzen kan huisvesten; daarom is toevoeging van de belangrijkste woningbouwlocaties in de Zuidplaspolder aan Rotterdam noodzakelijk;

- * eerder ontwikkelde grootschalige uitbreidingswijken waren megaoperaties voor kleine gemeenten die daardoor bestuurlijk, ambtelijk en financieel zwaar onder druk kwamen te staan hetgeen geleid heeft tot suboptimalisatie en vertragingen; Rotterdam wil een herhaling daarvan in de Zuidplas voorkomen en zelf de regie voeren.

Rotterdam stelt voor het grondgebied van Zevenhuizen-Moerkapelle ten zuiden van de nieuwe N219 bij de kern Zevenhuizen toe te voegen aan Rotterdam. Het resterende deel van Zevenhuizen-Moerkapelle wordt toegevoegd aan Waddinxveen. Ook worden delen van Nieuwerkerk aan den IJssel en Moordrecht aan Rotterdam toegevoegd. Rotterdam stelt voor de Gouweknoop toe te voegen aan Gouda. De delen van Nieuwerkerk aan den IJssel en Moordrecht (exclusief de Gouweknoop) ten zuiden van de A20 fuseren tot één nieuwe gemeente.

Samenvatting

De commissie heeft open en constructieve gesprekken gevoerd met de gemeenten over de grote opgaven waarvoor de gemeenten komen te staan. Vele varianten zijn door de gemeenten bij de commissie op tafel gelegd. Maar de commissie ziet geen eenduidig beeld bij alle gemeenten hoe het nu verder moet. Alle gemeenten zijn tegen een fusie met Gouda. De commissie herkent hierin de moeizame discussie tussen stad en ommelanden, overal in Nederland.

De nieuwe vergaande opvattingen van Rotterdam en de mogelijke consequenties daarvan plaatsen de commissie voor een nog complexere puzzel. Dit temeer, omdat de jongste opvattingen van de gemeente Rotterdam noch bij Gedeputeerde Staten, noch bij de naburige gemeenten bekend waren totdat de commissie ermee werd geconfronteerd.

De commissie heeft op 13 maart 2007 hierover overleg gevoerd met Gedeputeerde Staten. Afsproken werd dat het de commissie vrij staat haar licht te doen schijnen over het Rotterdamse voorstel en dat in haar advies op te nemen.

HOOFDSTUK 5 - HET ADVIES VAN DE COMMISSIE (CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN)

5.1 Uitgangspunten bij het beoordelen van de varianten

De commissie heeft bij het beoordelen van de varianten de uitgangspunten die door Gedeputeerde Staten zijn geformuleerd meegenomen in de uiteindelijke afweging. Deze uitgangspunten zijn samengevat:

- * de voorkeuren van de gemeentebesturen, waarbij de provincie hecht aan initiatieven van onderop;
- * de uitspraken van de betrokken gemeentebesturen over nut en noodzaak van mogelijke grenscorrecties met buurgemeenten;
- * de regionale opgaven in het gebied; de gemeenten moeten met een regionale blik naar zichzelf en de andere gemeenten kijken;
- * een duurzaam, bestuurskrachtig en consistent eindbeeld voor het gehele gebied.

De commissie wil daar op grond van de gevoerde gesprekken de volgende criteria aan toevoegen:

- * De ruimtelijk-economische ontwikkelingsmogelijkheden van Gouda verdienen met urgentie aanzienlijke versterking; beperkte grenscorrecties voor deze gemeente, zoals sinds de jaren vijftig gebruikelijk, zijn lang niet voldoende.
- * Gelet op de grote opgaven en het dynamische karakter van het gebied, behoeft de bestuurskracht van de meeste inliggende gemeenten belangrijke versterking.
- * Naast bestuurskracht en ruimte is voor de commissie 'ownership' essentieel: ambities en vraagstukken verdienen een verantwoordelijke en daadkrachtige probleemeigenaar. Met samenwerking kan het een en ander worden opgelost, maar die bewerkstelligt, als het erop aankomt, onvoldoende doorzettingsmacht. Stroperigheid in besluitvormingsprocessen moet daarmee worden aangepakt.
- * In het algemeen, zo meent de commissie, wordt de bestuurlijke herstructurering van het gebied niet gediend met opdeling van gemeenten over één of meer nieuwe gemeenten, ook al zou daar strikt inhoudelijk iets voor te zeggen zijn.

Als Gedeputeerde Staten niet kiezen voor meer grootschalige bestuurlijke oplossingen, zou het van belang zijn een beperktere aanpak, met derhalve beperkte houdbaarheid, te blijven zien in het ruimere perspectief van een op lange termijn gerichte aanpak, die bijvoorbeeld voor meer dan een kwart eeuw houdbaarheid toont.

Draagvlak onder gemeentebestuurders is belangrijk; draagvlak onder de bevolking evenzeer. Draagvlak bestaat er niet alleen, het kan ook worden gezocht en verworven. Daardoor kenmerkt zich democratisch politiek leiderschap, in het bijzonder in ingewikkelde en tegelijk gevoelige kwesties als gemeentelijke herindeling.

5.2 Het Rotterdamse voorstel

Het is de commissie uit de gesprekken met de gemeenten niet gebleken dat de samenwerking tussen Rotterdam en de andere partners in de Zuidplaspolder onder de regie van de provincie moeizaam verloopt. Integendeel, er wordt voortvarend gewerkt om dit project tot een goed einde te brengen. De commissie verwacht dat de door Rotterdam gewenste gebiedsuitbreiding de samenwerking onder zware druk zal zetten en tot een aanzienlijke vertraging van het project zal kunnen leiden.

De ambities van Rotterdam in de Zuidplaspolder worden aanzienlijk geringer (van 7.000 naar 1.600 woningen) dan dat ze in eerste instantie waren. Deze koerswijziging roept bij de commissie de vraag op of het claimen door Rotterdam van grondgebied van Zuidplaspoldergemeenten vervolgens de meest voor de hand liggende oplossing is voor het realiseren van de twee hoofddoelen: aantrekkelijke woonstad en een sterke economie.

De gebiedsvoorstellen van Rotterdam doen, naast een uitbreiding van eigen grondgebied, twee "restgemeenten" in de regio ontstaan die ieder voor zich aanzienlijk te klein blijven (± 30.000 inwoners) in verhouding tot de noodzakelijke opgaven in en dynamiek van het gebied, zoals toegelicht in hoofdstuk 3. Als de Rotterdamse voorstellen al een probleem van Rotterdam oplossen; zij scheppen majeure problemen in de omgeving.

Rotterdam heeft de commissie erop gewezen dat zij in de Verstedelijkingsafspraken Zuidvleugel (mei 2006) over het woningbouwprogramma in de Zuidplaspolder heeft laten aantekenen dat zij de mogelijkheid onderzoekt om het woningbouwprogramma binnen de grenzen van de Stadsregio Rotterdam te verhogen. Zij stelt dat dit van invloed kan zijn op de ruimtebehoefte van de Stadsregio in de Zuidplaspolder. Daaruit trekt de commissie de conclusie dat als de grenzen van de Stadsregio Rotterdam ruimer zouden worden gedefinieerd – bijvoorbeeld met (een deel van) de Zuidplaspolder – het qua ambities geringere woningbouwprogramma in de Zuidplaspolder binnen de Stadsregio Rotterdam zou komen te liggen.

Gelet op het vitale belang van Rotterdam en de Rotterdamse regio in de Zuidplaspolder en de sterke oriëntatie van in ieder geval Nieuwerkerk aan den IJssel op de Rotterdam geeft de commissie de drie Zuidplaspoldergemeenten in overweging aansluiting te zoeken bij de Stadsregio Rotterdam.

5.3 Het advies van de commissie

De grote opgaven in het gebied, Zuidplas, Oude Rijnzone en Greenport, kunnen het beste worden gerealiseerd door robuuste, duurzame en bestuurskrachtige gemeenten. Daarover zijn de meeste gemeenten het wel eens. Maar de vraag is hoe groot die varianten zouden moeten zijn.

Oplossingen met duurzame houdbaarheid

Naar het oordeel van de commissie betekent de keuze voor oplossingen met duurzame houdbaarheid dat er één Zuidplasmegemeente zou moeten worden gevormd bestaande uit de huidige gemeenten Gouda, Moordrecht, Zevenhuizen-Moerkapelle, Nieuwerkerk aan den IJssel en Waddinxveen. Deze nieuwe gemeente, bestaande uit bijna 140.000 inwoners en op termijn 170.000 inwoners, kan met de provincie, de gemeente Rotterdam en het hoogheemraadschap de gehele Zuidplasontwikkeling voor haar rekening nemen. De bestuurlijke drukte in het gebied wordt drastisch verminderd en Zoetermeer en Rotterdam krijgen er een forse buurgemeente en gesprekspartner bij.

Een fusie van Rijnwoude, Boskoop, Bodegraven en Reeuwijk tot ruim 62.000 inwoners betekent dat een groot deel van de Oude Rijnzone in één bestuurlijke entiteit komt. Mogelijk zou Alphen aan den Rijn met 70.000 inwoners daarbij kunnen aansluiten, waardoor er een gemeente van ruim 132.000 inwoners zou ontstaan. De Greenport komt eveneens voor het grootste gedeelte, met uitzondering van het gedeelte van Waddinxveen, binnen de nieuwe gemeente te vallen.

Indien de commissie deze varianten toetst aan de uitgangspunten, valt op dat de betrokken gemeenten hier geen voorkeur voor hebben uitgesproken. Dat betekent dat deze varianten daar naar verwachting geen warm onthaal zullen krijgen. Voor de commissie staat echter wel vast dat deze twee voorstellen het meest aan haar criteria beantwoorden en de sterkste houdbaarheid zouden vertonen. Gedeputeerde Staten zouden die minimaal in een open debat met gemeenten en inwoners moeten willen betrekken.

Oplossingen met beperkte houdbaarheid

Gouda en omgeving

Met Gouda stelt de commissie vast dat de stad een imago-probleem heeft. De commissie heeft dat omschreven als het telkens bevestigde vooroordeel tegen de oprukkende stad (zie paragraaf 3.4). De commissie is ervan overtuigd geraakt dat Gouda geholpen moet worden door buurgemeenten. Gouda is zelf op de goede weg om de inhaalslag te maken. De gemeente zou op termijn moeten doorgroeien naar een gemeente met meer dan 100.000 inwoners. Dat kan in de eerste plaats geschieden in de ontwikkeling van de bouwlocatie Westergouwe (3.500 woningen). Daarnaast kan die groei plaatsvinden in de Gouweknoop (tussen de 1.500 en 3.000 woningen) die van Moordrecht moet overgaan naar Gouda. De commissie heeft overwogen of niet geheel Moordrecht aan Gouda zou moeten worden toegevoegd. Dan zou de Gouweknoop tot het grondgebied van Gouda gaan behoren en kan Gouda waken over de groene buffer rond de kern Moordrecht. De commissie ziet daar vanaf waarbij de commissie ervan uitgaat dat Moordrecht bereid is medewerking te verlenen aan de overdracht van de Gouweknoop aan Gouda. Vanuit de geformuleerde criteria is de commissie van mening dat qua omvang de Gouweknoop ruimer en ambitieuzer gedefinieerd zou moeten worden dan thans het geval is om Gouda meer ruimtelijk-economische ontwikkelingsmogelijkheden te bieden.

De commissie adviseert voorts positief over een grenscorrectie tussen Waddinxveen (distributiepark Doelwijk en het recreatiegebied Het Weegje) en Gouda. Waddinxveen heeft de commissie niet duidelijk kunnen maken wat de mogelijke bezwaren zouden kunnen zijn tegen de overgang van beide gebieden naar Gouda. Gouda kan met name de ruimte in het distributiepark benutten voor het uitplaatsen van bedrijven uit de Goudse binnenstad. De overgang van Het Weegje zorgt ervoor dat er een aaneengesloten grondgebied (Het Weegje, de Gouweknoop en Doelwijk) van Gouda ten zuiden van de A12 ontstaat.

De commissie heeft kennisgenomen van de bestuurskracht van Reeuwijk en van de oriëntatie van (een deel van) Reeuwijk op Gouda. Voor de commissie staat in ieder geval vast dat de bestuurskracht van Reeuwijk versterking behoeft. Een fusie van Reeuwijk met Bodegraven en/of Gouda op korte termijn verdient de voorkeur.

De commissie heeft nagegaan welke varianten het meest aan de criteria beantwoorden. Vanuit het criterium dat Gouda met urgentie versterking verdient en zou moeten uitgroeien tot een grote stad, ligt het voor de hand dat de commissie zich uitspreekt voor een fusie van Gouda met Reeuwijk en Bodegraven. Er ontstaat, nog los van de hiervoor genoemde grenscorrecties ten gunste van Gouda, een nieuwe gemeente van ruim 105.000 inwoners die enerzijds een bijdrage levert aan de Zuidplasontwikkeling en de Oude Rijnzone en anderzijds een Groene Hartfunctie heeft. Dat is van groot belang voor de ruimtelijke en economische ontwikkelingsmogelijkheden van Gouda, die immers niet alleen worden bepaald door het aantal inwoners.

Aan de oostkant van Gouda spreekt de commissie zich derhalve uit voor een fusie van Gouda met Reeuwijk en Bodegraven. Zij zou slechts met minder genoegen willen nemen indien de gemeenten Reeuwijk en Bodegraven op korte termijn, dat wil zeggen: voor 1 januari 2008 beiden besluiten vrijwillig te fuseren. De commissie vindt dat deze fusie - Gouda met Reeuwijk en Bodegraven dan wel Reeuwijk en Bodegraven - gelijktijdig met de overige fusieprocessen in de regio, dus in 2010, moet plaatsvinden.

Zevenhuizen-Moerkapelle, Nieuwerkerk aan den IJssel en Moordrecht

De meest vergevorderde fusievoornemens komen van Zevenhuizen-Moerkapelle, Nieuwerkerk aan den IJssel en Moordrecht. Zij willen per 2009 of 2010 fuseren tot een nieuwe gemeente met 40.000 inwoners en op termijn met 70.000 inwoners om een fors deel van de Zuidplasopgave te realiseren. Deze fusie beantwoordt aan de criteria van de commissie. De commissie adviseert positief over deze fusie waarbij zij ervan uitgaat dat Moordrecht instemt met de gelijktijdige, of zoveel eerder als mogelijk, overgang van de Gouweknoop naar Gouda. De nieuwe gemeente zal een robuuste en solide partner zijn in de Zuidplasontwikkeling. Gegeven de uitgesproken oriëntatie van de toekomstige fusiegemeente op de Rotterdamse regio geeft de commissie de nieuwe fusiegemeente sterk in overweging aansluiting te zoeken bij de Stadsregio Rotterdam.

Waddinxveen, Boskoop en Rijnwoude

Zoeterwoude is voor de commissie in deze fusiediscussie niet relevant. Voor Rijnwoude betekent dit dat aansluiting van Zoeterwoude bij Rijnwoude en Boskoop eveneens niet meer aan de orde is. Zoeterwoude heeft een sterke oriëntatie op Leiden en omgeving.

Een fusie van Waddinxveen, Boskoop en Rijnwoude beantwoordt in voldoende mate aan de door de commissie geformuleerde criteria (versterking bestuurskracht, ownership, geen opdeling gemeenten, draagvlak). Er ontstaat een nieuwe gemeente van ruim 61.000 inwoners. Deze nieuwe gemeente staat voor de Greenportopgave, voor een deel van de Zuidplasopgave en voor een deel van de ontwikkeling van de Oude Rijnzone. De commissie adviseert hierover positief. Daarbij gaat de commissie ervan uit dat Waddinxveen zal instemmen met de overgang van recreatiegebied Het Weegje en het distributiepark Doelwijk naar Gouda. De commissie pleit ervoor dat dit op korte termijn zal plaatsvinden. In de tweede plaats adviseert de commissie Gedeputeerde Staten deze drie gemeenten te doen aankoersen op een strikt tijdpad, gericht op een fusie per 2010. Dit is noodzakelijk om drie forse opgaven in één nieuwe gemeente met kracht ter hand te nemen. De commissie wil daarmee voorkomen dat moeilijke knopen niet worden doorgehakt en het proces vastloopt.

5.4 Samenvattende conclusie

Oplossingen met duurzame houdbaarheid

Voor de commissie beantwoorden twee voorstellen het meest aan haar criteria en vertonen de sterkste houdbaarheid:

1. Eén Zuidplasgemeente bestaande uit de gemeenten Gouda, Moordrecht, Zevenhuizen-Moerkapelle, Nieuwerkerk aan den IJssel en Waddinxveen.
2. Een fusie van Rijnwoude, Boskoop, Bodegraven, Reeuwijk en bij voorkeur Alphen aan den Rijn.

Hoewel de commissie begrijpt voor deze voorstellen weinig steun bij de betrokken gemeenten te kunnen verwachten is zij niettemin van oordeel dat Gedeputeerde Staten die voorstellen minimaal in een open debat met gemeenten en inwoners moeten betrekken.

Oplossingen met beperkte houdbaarheid

Gouda en omgeving

De commissie spreekt zich uit voor een herindeling waarbij Gouda aan de westkant wordt uitgebreid met het distributiepark Doelwijk (van Waddinxveen), het recreatiegebied Het Weegje (van Waddinxveen) en de Gouweknoop (van Moordrecht) die wat de commissie betreft qua omvang ruim en ambitieus gedefinieerd mag worden.

Aan de oostkant van Gouda spreekt de commissie zich uit voor een fusie van Gouda met Reeuwijk en Bodegraven tenzij de gemeenten Reeuwijk en Bodegraven voor 1 januari 2008 besluiten samen vrijwillig te fuseren.

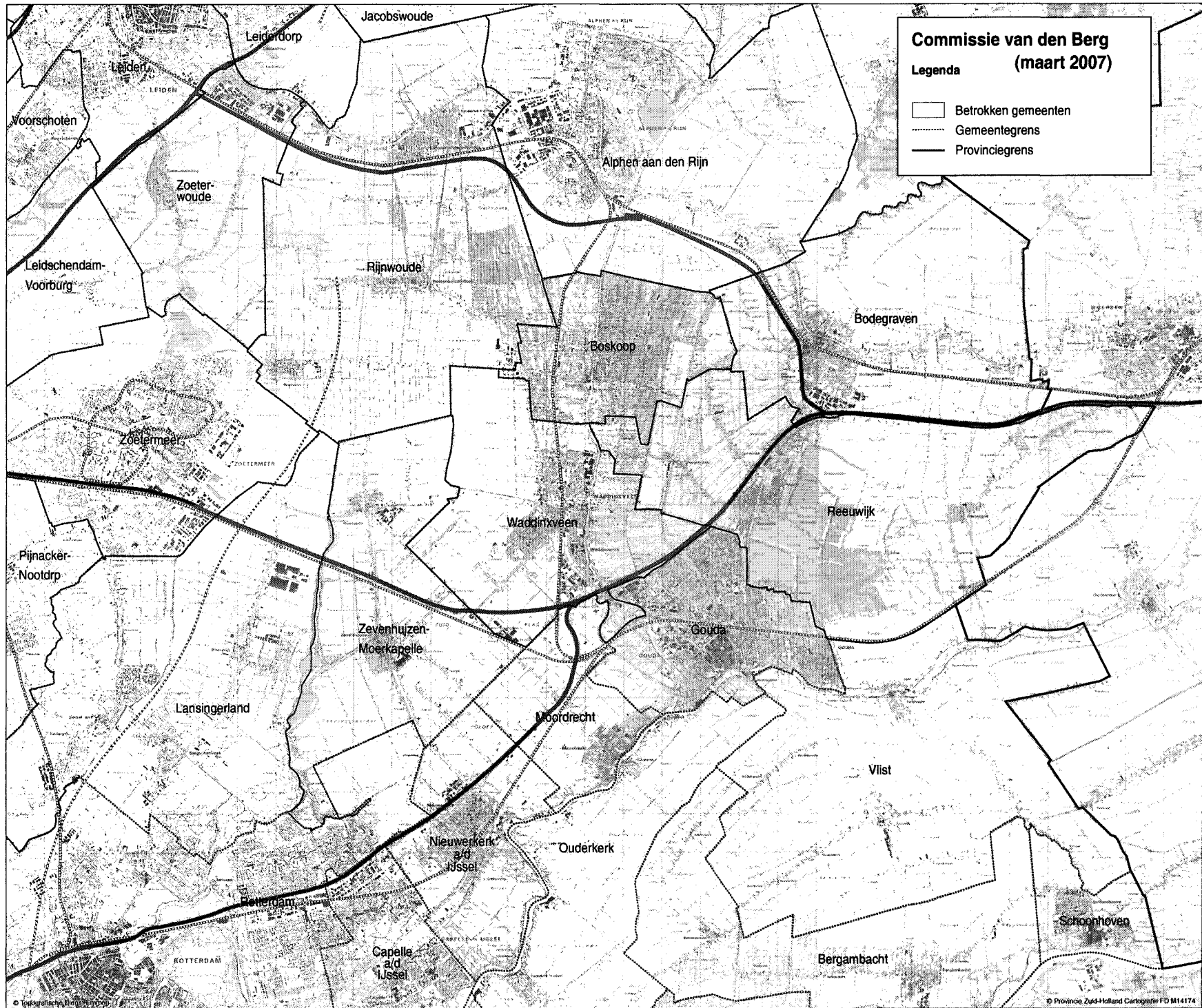
Zevenhuizen-Moerkapelle, Nieuwerkerk aan den IJssel en Moordrecht

De commissie spreekt zich uit voor de fusie van Zevenhuizen-Moerkapelle, Nieuwerkerk aan den IJssel en Moordrecht per 2009 of 2010 met een grenscorrectie van de (qua omvang ruim en ambitieus gedefinieerde) Gouweknoop naar Gouda. De commissie gaat ervan uit dat de gemeenten instemmen met de grenscorrectie. De commissie geeft de nieuwe fusiegemeente sterk in overweging aansluiting te zoeken bij de Stadsregio Rotterdam.

Waddinxveen, Boskoop en Rijnwoude

De commissie spreekt zich uit voor fusie van Waddinxveen, Boskoop en Rijnwoude met een grenscorrectie, dat wil zeggen de overgang van recreatiegebied Het Weegje en het distributiepark Doelwijk naar Gouda. De commissie vindt dat deze drie gemeenten moeten aankoersen op een strikt tijdpad, gericht op een fusie per 2010. De commissie gaat ervan uit dat de gemeenten instemmen met de grenscorrecties en het tijdpad.

Commissie - Van den Berg

de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (voorzitter), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip, de heer J. Heijkoop

SAMENVATTING GESPREK

Bijeenkomst: Commissie Van den Berg en Burgemeester en Wethouders van **Zevenhuizen-Moerkapelle**

Datum: 19 januari 2007

Aanwezig namens de commissie. De heer de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (*voorzitter*), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip (*lid*), de heer J. Heijkoop (*lid*), de heer J. van Straalen (*ambtenaar*), de heer J.J.M. Drooglever (*ambtenaar, notulen*).

Aanwezig namens het college. De heer mr. J.C.G. Fijen (*burgemeester*), de heer S.A.A. de Jong (*wethouder*), de heer M. Bosman MPM (*wethouder*), de heer I. Mes (*gemeentesecretaris*)

De commissievoorzitter heet iedereen welkom en licht toe dat de commissie door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland gevraagd is om een advies uit te brengen over de bestuurlijke toekomst voor het gebied genoemd in de notitie: Bestuurlijke Toekomst van de gemeenten in de Zuidplas en omgeving. Gemeenten hebben zich uitgesproken over voorkeuren voor wat betreft hun bestuurlijke toekomst en hebben oplossingen aangedragen voor geconstateerde problemen. Deze oplossingen spreken elkaar desondanks soms tegen en soms is er zelfs sprake van fricties. Op basis van gesprekken met alle betrokken gemeenten zal een advies worden opgesteld. Daarbij zullen de wensen van dit college en de problemen van het gebied als geheel worden meegenomen.

Van het overleg wordt een samenvatting gemaakt dat in concept aan het college zal worden voorgelegd.

De **burgemeester** stelt de afvaardiging van de gemeente voor; wethouder mevrouw te Meij-de Laat, laat zich verontschuldigen.

Het **college** zegt dat al langer gesproken wordt over samenwerking op ambtelijk en bestuurlijk terrein. Deze gesprekken zijn aanvankelijk eerst gevoerd tussen Zevenhuizen-Moerkapelle en Nieuwerkerk aan den IJssel omdat deze gemeenten gezien vanuit de Zuidplasopgave veel met elkaar delen. Tweede helft 2006 is Moordrecht daarbij gekomen. Zevenhuizen-Moerkapelle had op dat moment geen bezwaar tegen overleg met Waddinxveen. Vorig jaar is door de gemeenteraad besloten tot een fusie. Deze fusie willen de drie gemeenten, maar wel ongedeeld.

De **commissie** vraagt naar de inhoudelijke overwegingen om te kiezen voor de voorgenomen fusiepartners. De gemeente Gouda heeft de buitengrenzen van de fusiegemeente wel ter discussie gesteld, gezien de problemen van deze stad. Hoe denkt het college bij te kunnen dragen aan het oplossen van de problemen van Gouda?

Het **college** stelt dat de Zuidplasopgave in hoge mate binnen de drie gemeenten valt. Dit, en de in hoge mate overeenstemmende identiteit, maakt hen tot natuurlijke fusiepartners. Ook geografisch gezien is de huidige keuze een logische. Met Waddinxveen, Rijnwoude en Boskoop zijn gesprekken gevoerd over hun voornemens. Waddinxveen kon in die gesprekken geen duidelijke keuze maken. Met Waddinxveen zijn er vanuit het verleden nauwelijks maatschappelijke en/of bestuurlijke bindingen gegroeid.

De voorgenomen fusiegemeente zal bestuurskrachtig zijn en in deze hoedanigheid een rol spelen in de Zuidplasontwikkeling, op deze manier kan het de gemeentegrensoverschrijdende problemen helpen oplossen. In het verleden is Gouda al eerder geholpen vanuit de buurgemeenten, bijvoorbeeld rond

Commissie - Van den Berg

de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (voorzitter), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip, de heer J. Heijkoop

Westergouwe. Maar dit heeft geen definitieve oplossing gegeven voor de Goudse problemen. Voor Gouda liggen er meer kansen in samenwerking/samengaan met Waddinxveen.

De **commissie** heeft kennis genomen van de brief van de colleges aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland inzake het instellen van de commissie en vraagt naar de verwachtingen van de gemeente ten aanzien van het provinciaal bestuur.

Het **college** geeft aan dat Gedeputeerde Staten draagvlak bij betrokkenen en initiatief van onderop als randvoorwaarden noemt. Desondanks hebben Gedeputeerde Staten een variant naar voren gebracht waarin de grenzen van de fusiegemeente ter discussie staan. Van de commissie verwacht het college dat zij rekening houdt met de door de provincie gestelde randvoorwaarden en de grenzen niet ter discussie stelt.

De **commissie** geeft aan dat, Gedeputeerde Staten - binnen de gestelde randvoorwaarden - drie varianten naar voren brengt. De opvatting van uw college en de opvatting van het college van Gouda botsen op het punt van de Gouweknoop. Waarom is het college van mening dat een grenscorrectie met Gouda niet de juiste oplossing is voor de Goudse problemen?

Het **college** geeft aan dat een groei in ruimtelijke zin de problemen van Gouda in het verleden niet heeft kunnen verhelpen. In de Zuidplas bouwt de nieuwe gemeente ondermeer voor de Rotterdamse behoefte. Maar ook voor de Goudse behoefte kan in de nieuwe gemeente gebouwd worden. De Gouweknoop is vanuit financieel oogpunt van essentieel belang voor de nieuwe gemeente, terwijl Gouda kan genieten van een verhoging van de algemene uitkering uit het gemeentefonds voor de slechte bodem. Een grenscorrectie is dus niet noodzakelijk en tevens ongewenst.

De **commissie** geeft aan dat de verhoging van de algemene uitkering uit het gemeentefonds, Gouda niet structureel uit haar problemen heeft geholpen.

Het **college** benadrukt zich te focussen op het fusieproces van de drie gemeenten. Voor Gouda is een zeer intensieve samenwerking of zelfs fusie met Waddinxveen een oplossing voor de langere termijn. De kleinkernige identiteit ligt ten grondslag aan de keuze om niet samen te willen gaan met Gouda. Er wordt voor een beperkt gedeelte gebruikgemaakt van de voorzieningen van Gouda.

De **commissie** vraagt of, gezien de schaal van woningbouw die is neergelegd in de Zuidplasopgave, het risico bestaat dat zich een stedelijk gebied ontwikkelt, terwijl het doel is om het landelijke karakter te bewaren?

Het **college** erkent dat dit een moeilijke opdracht is in het geheel van de Zuidplasopgave die het rijk bij de gemeenten heeft neergelegd. Dit pleit voor het samengaan van de drie gemeenten: het landelijke wonen is uiteindelijk beter gewaarborgd bij de landelijke gemeenten. Een stedelijke gemeente zal eerder een stedelijk patroon ontwikkelen.

De **commissie** vraagt of het college nog specifiek iets aan haar mee wil geven? Het college geeft hierop aan dat de drie gemeenten het gesprek zijn aangegaan en nu vaart willen maken. De fusie is gepland voor 2010 maar als 2009 gehaald kan worden, is dat wenselijk.

Commissie - Van den Berg

de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (voorzitter), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip, de heer J. Heijkoop

Desgevraagd geeft de **commissie** aan, gezien het gewenste tijdspad, geen mogelijkheid om met alle raden te spreken.

Commissie - Van den Berg

de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (voorzitter), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip, de heer J. Heijkoop

SAMENVATTING GESPREK

Bijeenkomst: Commissie Van den Berg en Burgemeester en Wethouders van **Nieuwerkerk aan den IJssel**

Datum: 19 januari 2007

Aanwezig namens de commissie. De heer de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (*voorzitter*), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip (*lid*), de heer J. Heijkoop (*lid*), de heer J. van Straalen (*ambtenaar*), de heer J.J.M. Drooglever (*ambtenaar, notulen*).

Aanwezig namens het college. De heer A.F. Bonthuis (*burgemeester*), mevrouw drs. T. Venrooy-van Ark (*wethouder*), de heer J.A. Slagt (*wethouder*), de heer drs. J.A. Verbeek (*wethouder*), de heer M.H. van der Veer (*gemeentesecretaris*).

De commissievoorzitter: heet iedereen welkom en licht toe dat de commissie door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland gevraagd is om een advies uit te brengen over de bestuurlijke toekomst voor het gebied genoemd in de notitie: Bestuurlijke Toekomst van de gemeenten in de Zuidplas en omgeving. Gemeenten hebben zich uitgesproken over voorkeuren voor wat betreft hun bestuurlijke toekomst en hebben oplossingen aangedragen voor geconstateerde problemen. Deze oplossingen spreken elkaar desondanks soms tegen en soms is er zelfs sprake van fricties. Daarom is onze commissie gevraagd om te spreken met alle betrokken gemeenten en op basis van deze gesprekken een advies op te stellen. De commissie is hier vandaag voor de eigen wensen van dit college maar ook voor het gebied als geheel. Van het overleg wordt een samenvatting gemaakt dat in concept aan het college zal worden voorgelegd.

De burgemeester heet iedereen welkom. Wethouder Van Loon laat zich excuseren.

Het **college** geeft aan dat de samenwerking tussen de gemeenten al langere tijd vorm krijgt, mede door de ambitie om de ambtelijke organisaties van Nieuwerkerk aan den IJssel en Zevenhuizen-Moerkapelle samen te voegen. Door de Zuidplasopgave en het ISP is de noodzaak tot een grotere bestuurlijke autoriteit in het gebied nadrukkelijker aan de orde gekomen. Het college en de raad hebben zich uitgesproken voor een fusie tussen Nieuwerkerk aan den IJssel, Zevenhuizen-Moerkapelle en Moordrecht.

De **commissie** vraagt naar de posities van Gouda en Waddinxveen in de plannen van het college.

Het **college** geeft aan dat de beoogde nieuwe gemeente robuust en bestuurskrachtig zal zijn om de Zuidplasopgave aan te kunnen. De opgaven liggen in belangrijke mate binnen deze drie gemeenten. Waddinxveen heeft zich bestuurlijk zo laat uitgesproken dat zij op geen enkele manier bij de vrijwillige fusie kon worden betrokken. Daarnaast zou het betrekken van Waddinxveen bij de fusie onwenselijk zijn omdat dan op termijn een gemeente van zo'n 100.000 inwoners zou ontstaan, groter dan Gouda. In ruimtelijk opzicht is de nieuw te vormen gemeente meer geïntereerd op Rotterdam dan op Gouda.

De commissie vraagt of, gezien de schaal van woningbouw die is neergelegd in de Zuidplasopgave, het risico bestaat dat zich een stedelijk gebied ontwikkelt, terwijl het doel is om het landelijke karakter te bewaren?

Het **college** stelt dat de drie gemeenten de regie in eigen hand hebben genomen en door een fusie tot één nieuwe gemeente te plannen zelf vorm willen geven. Essentieel daarbij is dat Rotterdam tegenwoordig op

het standpunt staat dat woningbouw voor de Rotterdamse behoefte niet altijd een grenswijziging hoeft te betekenen. Rotterdam heeft aangegeven mee te kijken of de programma's worden gerealiseerd. De opgave die op ons afkomt, kan alleen gerealiseerd worden in samenwerking met anderen, Rotterdam, de provincie. De rol van Waddinxveen en Gouda is gewaarborgd in de Zuidplas-autoriteit en deelname aan de grondbank. Tot 2030 zullen de gemeenten in de Zuidplas met zijn allen inhoudelijk optrekken om de ontwikkelingen van de grond te krijgen.

De **commissie** constateert een spanning tussen de naar een fusie toewerkende gemeenten en Gouda vanwege de Gouweknoop. Wat is het standpunt van het college ten aanzien van een mogelijke grenscorrectie rond de Gouweknoop om Gouda te helpen met haar problemen? Ook de centrumpositie van Gouda is relevant. Het college heeft zelf de ambitie om geen centrumvoorzieningen te willen ontwikkelen. Toch kan de vraag naar deze voorzieningen ook uit de markt komen.

Het **college** geeft aan dat onvoldoende is beargumenteerd waarom een grenscorrectie noodzakelijk is. De beoogde fusiegemeente zou voor de Goudse behoefte kunnen bouwen, net zoals het voor de Rotterdamse behoefte bouwt. Gouda heeft ruimte om 4000 woningen binnenstedelijk te bouwen, maar deze ruimte wordt niet benut. Vervolgens wordt opgemerkt dat de gemeente Moordrecht door middel van een grenscorrectie de realisatie van de wijk Westergouwe mogelijk heeft gemaakt. Ook de gemeente Nieuwerkerk aan den IJssel heeft aan een grenswijziging met Rotterdam meegewerkt om de wijk Nesselande te realiseren. De nieuwe fusiegemeente zal niet willen concurreren met de centrumgemeenten op het gebied van de grootschalige voorzieningen. De omliggende grotere gemeenten hebben deze voorzieningen tenslotte al.

De **commissie** vraagt of het college nog specifiek iets aan haar mee wil geven?

Het **college** geeft aan dat uit de bestuurlijke samenwerking tussen Nieuwerkerk aan den IJssel, Zevenhuizen-Moerkapelle en Moordrecht een bijzondere chemie aanwezig is. Er is een momentum ontstaan tussen de gemeenten. Het college spreekt de hoop uit dat het commissieadvies niet complicerend zal werken bij de vrijwillige fusie van onderop door de drie gemeenten.

De **commissie** geeft aan dit signaal gehoord te hebben. Met de brede informatie die de commissie uit de gesprekken met alle tien gemeenten verkrijgt, zal zij een advies opstellen. Daarbij zullen niet alleen de wensen van deze gemeenten, maar de wensen van alle gemeenten worden meegewogen.

Commissie - Van den Berg

de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (voorzitter), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip, de heer J. Heijkoop

SAMENVATTING GESPREK

Bijeenkomst: Commissie Van den Berg en Burgemeester en Wethouders van **Moordrecht**

Datum: 19 januari 2007

Aanwezig namens de commissie. De heer de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (*voorzitter*), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip (*lid*), de heer J. Heijkoop (*lid*), de heer J. van Straalen (*ambtenaar*), de heer J.J.M. Drooglever (*ambtenaar, notulen*).

Aanwezig namens het college. De heer H.A. van der Meer (*burgemeester*), mevrouw G. Gravesteijn (*wethouder*), de heer drs. J.A. Gast (*wethouder*), de heer drs. J.A.J.M. Oomen (*wethouder*), de heer J.C.M. Hagenaars (*gemeentesecretaris*)

De commissievoorzitter heet iedereen welkom en licht toe dat de commissie door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland gevraagd is om een advies uit te brengen over de bestuurlijke toekomst voor het gebied genoemd in de notitie: Bestuurlijke Toekomst van de gemeenten in de Zuidplas en omgeving. Gemeenten hebben zich uitgesproken over voorkeuren voor wat betreft hun bestuurlijke toekomst en hebben oplossingen aangedragen voor geconstateerde problemen. Deze oplossingen spreken elkaar desondanks soms tegen en soms is er zelfs sprake van fricties. Op basis van gesprekken met alle betrokken gemeenten zal een advies worden opgesteld. Daarbij zullen de wensen van dit college en de problemen van het gebied als geheel worden meegenomen.

Van het overleg wordt een samenvatting gemaakt dat in concept aan het college zal worden voorgelegd.

De **burgemeester** stelt de afvaardiging van de gemeente voor.

Het **college** constateert dat hoewel de resultaten van de bestuurskrachtmeting van Moordrecht goed zijn, de bestuurlijke toekomst van Moordrecht ter discussie staat in het licht van de Zuidplasopgave. Het college heeft zelf geen definitief standpunt bepaald. Door middel van een referendum – waarbij hoge targets zijn gesteld ten aanzien van opkomst en keuze – heeft de bevolking een duidelijke keuze gemaakt voor aansluiting bij de fusie van Nieuwerkerk aan den IJssel en Zevenhuizen-Moerkapelle. Het college en de raad hebben deze keuze als uitgangspunt genomen.

Het college geeft aan een aantal punten uit de notitie: *'Bestuurlijke toekomst van de gemeenten in de Zuidplas en omgeving: een grensoverschrijdende aanpak'* te verwelkomen. In deze notitie wordt heel nadrukkelijk gepleit voor een proces met draagvlak van onderop. De eerste variant uit de notitie sluit aan bij de door de gemeenten gewenste fusie waarvoor breed draagvlak is. De tweede variant brengt een grenscorrectie met zich mee en deze zou dit draagvlak kunnen ondermijnen. Een ongedeeld samengaan is daarom de beste keuze, het is een initiatief dat moet worden gekoesterd.

De **commissie** geeft aan dat zij in haar advies rekening zal moeten houden met de wensen van alle gemeenten en de opgaven en problemen in het gebied, waaronder die van Gouda. Desondanks zal er terdege rekening worden gehouden de ontwikkelingen in de drie gemeenten evenals met de volksraadpleging. De commissie vraagt het college zich te verplaatsen in de problemen van de gemeente Gouda. Als een grenscorrectie niet gezien wordt als een te verkiezen optie, hoe kan Gouda haar problemen dan wel op een goede manier oplossen en op welke wijze kan Moordrecht daaraan bijdragen?

Het **college** geeft aan het lastig te vinden om andere gemeenten, zoals Reeuwijk en Bodegraven, aan te wijzen voor een oplossing. De problemen van Gouda zijn van belang, maar de financiële toekomst van de

fusiegemeente is voor het college nog belangrijker. De Gouweknoop is een noodzakelijke inkomstenbron voor de nieuwe gemeente. Daarnaast is de woningtoewijzing in de Gouweknoop van belang. Aan de problemen van Gouda kan door middel van samenwerking een oplossing worden gevonden. De samenwerking in het ISP, de Zuidplas-autoriteit en de grondbank geven garanties voor Gouda dat de opgaven voor de Zuidplas worden gerealiseerd. Het college werpt de vraag op, of een grenscorrectie met Gouda de problemen van deze stad wel oplost. De woningen in de Gouweknoop worden gebouwd voor de hele regio. Voor Gouda is op Westergouwe bouwruimte voor Gouda alleen.

De **commissie** is van mening dat voorkomen moet worden dat Gouda, zoals in het verleden, met de rug tegen de muur komt te staan. Ook voor Gouda kan het financiële argument gelden om aanspraak te maken op de Gouweknoop. De nieuwe gemeente heeft niet de ambitie om met Gouda te concurreren op voorzieningen. Welke garanties zijn er dat Gouda de centrumfunctie kan blijven vervullen? Voor Gouda speelt niet de bestuurskracht een rol maar een aantal ruimtelijke vragen. Het college zal ondanks de eigen ambities ook goede argumenten nodig hebben om de argumentatie van buurgemeente Gouda te weerleggen.

Het **college** haalt naar voren dat in het verleden is meebetaald aan de nieuwe schouwburg in Gouda. Gezien de hogere uitkering van Gouda uit het gemeentefonds en het hogere inwonersaantal is de Gouweknoop vanuit het financiële perspectief gezien relatief van een minder groot belang voor Gouda dan voor Moordrecht.

Gouda heeft tot op heden nog onvoldoende beargumenteerd waarom een grenscorrectie noodzakelijk is. De reële problemen liggen op het punt van de financiering van de in het ISP neergelegde ambities. Samenwerking in de Zuidplas kan helpen deze problemen op te lossen. Daarbij komt dat Gouda tot nu toe niet in staat is gebleken om op Westergouwe woningbouw te realiseren.

In antwoord op de vraag van de **commissie** of het college een gedachte heeft over waarom Westergouwe nog niet is bebouwd, geeft het college aan te denken dat, wanneer de gemeentegrenzen anders hadden gelegen, er andere locaties waren bepaald met beter passende ruimtelijke mogelijkheden.

De **commissie** vraagt waarom er tijdens de volksraadpleging niet voor Gouda is gekozen?

Het **college** denkt dat de zaak tweeledig is. Ten eerste is er de emotie die er altijd is rondom de stad en de ommelanden. Daarnaast is het zo dat de inwoners van Moordrecht bewust hebben gekozen voor kleinschaligheid. Het is van belang deze kleinschaligheid te bewaken.

De **commissie** geeft aan dat de ambities uit het ISP het risico van een sluipende verstedelijking met zich meebrengen. Hoe denkt het college op termijn de kleinkernige structuur te bewaren?

Het **college** is van mening dat het ISP daar de garanties voor biedt. De daarin gehanteerde lagenbenadering is vastgelegd op gemeentelijk niveau, maar ook bij de provincie en het rijk. Het gebied restveen is niet geschikt voor woningbouw en zal in beheer komen bij natuurbeschermingsorganisatie en bij boeren.

De **commissie** vraagt of het college nog specifiek iets aan haar mee wil geven?

Het **college** vraagt de commissie om deze vrijwillige fusie te laten slagen.

Commissie - Van den Berg

de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (voorzitter), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip, de heer J. Heijkoop

Bijeenkomst: Commissie Van den Berg en Burgemeester en Wethouders van **Gouda**

Datum: 25 januari 2007

Aanwezig namens de commissie. De heer de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (*voorzitter*), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip (*lid*), de heer J. Heijkoop (*lid*), de heer J. van Straalen (*ambtenaar*), de heer J.J.M. Drooglever (*ambtenaar, notulen*).

Aanwezig namens het college. De heer W. Cornelis (*burgemeester*), de heer S. Keulen (*wethouder*), de heer M. Kastelein (*wethouder*), de heer H. van Bovene (*programmamanager*).

De commissievoorzitter heet iedereen welkom en licht toe dat de commissie door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland gevraagd is om een advies uit te brengen over de bestuurlijke toekomst voor het gebied genoemd in de notitie: Bestuurlijke Toekomst van de gemeenten in de Zuidplas en omgeving. Gemeenten hebben zich uitgesproken over voorkeuren voor wat betreft hun bestuurlijke toekomst en hebben oplossingen aangedragen voor geconstateerde problemen. Deze oplossingen spreken elkaar desondanks soms tegen en soms is er zelfs sprake van fricties. Op basis van gesprekken met alle betrokken gemeenten zal een advies worden opgesteld. Daarbij zullen de wensen van dit college en de problemen van het gebied als geheel worden meegenomen.

Van het overleg wordt een samenvatting gemaakt dat in concept aan het college zal worden voorgelegd.

Het **college** geeft een presentatie van de ontwikkelingen die op de rails staan. De stad is in beweging en wil, als centrumstad, haar rol spelen als onderdeel van het Zuidvleugelnetwerk. Daarvoor is een stevige positie en profilering noodzakelijk;

Het college bouwt voort op de verworvenheden van de vorige: die colleges functioneerden in een volstrekt andere situatie waar het gaat om de status en de financiële positie (artikel 12). Het huidige college krijgt door de bouwstenen van vorige colleges de gelegenheid de noodzakelijke ruimtelijke ontwikkelingen te realiseren. Daardoor gebeurt nu veel tegelijk, wat in andere steden gefaseerd is gebeurd.

De regio behoeft meer inhoudelijke samenhang (bereikbaarheid, economische ontwikkeling) maar vooral ook bestuurlijke samenhang. Het in gezamenlijkheid functioneren zou vorm moeten krijgen binnen het ISMH. De functionele differentiatie binnen de regio is echter groot hetgeen de samenwerking niet ten goede komt. Gouda streeft naar bestuurlijke samenwerking met de regio langs twee lijnen. De eerste lijn refereert aan de bestuurlijke toekomst van het verstedelijkt gebied. Gouda ziet als toekomst één verstedelijkt gebied waarvan naast Gouda ook Moordrecht (Gouweknoop), Waddinxveen, Reeuwijk en Boskoop deel uitmaken. Een dergelijk samenhangend verstedelijkt gebied vraagt om één bestuurlijke autoriteit, de andere gemeenten lopen echter niet warm voor deze variant. Om die reden zoekt Gouda het in vergaande samenwerking met één of meer van de directomliggende gemeenten (Moordrecht, Waddinxveen, Reeuwijk);

De **commissie** vraagt hoe de interbestuurlijke samenwerking op dit moment verloopt?

Het **college** constateert dat, net als elders in het land, de samenwerking tussen (centrum-)stad en ommeland niet eenvoudig is te realiseren. Kleinere gemeenten verwijzen naar hun identiteit (dorps karakter etc.). De praktijk leert dus dat omliggende gemeenten de problematiek van de centrumstad erkennen, maar geen bijdrage wensen te leveren aan de oplossing van die problematiek. Bij ontbrekende vormen van vergaande samenwerking (fusie of één bestuurlijke autoriteit voor een groter gebied) bleef derhalve één mogelijkheid over om de problematiek van een afkalvend inwoneraantal (krimpstad) en voorzieningen-

niveau tegemoet te treden: grenscorrectie(s). Gouda kan reeds toegezegde rol uit ISP niet vervullen binnen bestaande grenzen. Ook daar zien we weinig medewerking, alleen Waddinxveen is bereid tot overleg.

De **commissie** wil weten hoe de verhouding met de stad Rotterdam is.

Het **college** geeft aan dat Rotterdam in de regio aan invloed wint en fysiek steeds verder opschuift. Dit betekent dat de regio Hollands-Midden verandert, niet alleen sociaal-economisch. De concurrentiekracht van de Randstad staat onder druk doordat er te weinig wonen in het groen is in een niet grootstedelijke omgeving. Rotterdam ziet dat ook en laat Gouda daarvoor de ruimte maar Rotterdam kijkt ook naar Gouda, als concurrentie voor wat zij binnenstedelijk kunnen realiseren aan aantrekkelijke woonmilieus.

Op de vraag van de **commissie** naar de casus Westergouwe geeft het college aan dat deze een lange doorlooptijd heeft gehad. Er is met de gemeente Moordrecht tien jaar onderhandeld over de grenscorrectie, die dertien jaar terug heeft plaatsgevonden. Na de grenscorrectie is de discussie over Westergouwe als bouwlocatie voortgezet. Zeer veel partijen hebben zich in deze discussie gemengd. Westergouwe vraagt om innovatief bouwen vanwege de wateropgave. Dit heeft het proces vertraging bezorgd. Het college moet constateren dat de regio weinig heeft gedaan om Gouda te helpen bij de bouwplannen in Westergouwe. Twintig jaar geleden is er niet de bestuurlijke moed is geweest om Gouda het beter te bebouwen gebied rond de Gouweknoop te geven. Het college geeft aan dat er daarom juist nu beslissingen moeten worden genomen over de Gouweknoop.

De **commissie** vraagt een toelichting op de stellingname van het college over de Gouweknoop. Moordrecht heeft de commissie voorgehouden dat zij de Gouweknoop nodig heeft voor hun economische ontwikkeling. Buurgemeenten stellen dat Gouda de binnenstedelijke potentie en de potentie van Westergouwe onvoldoende heeft benut en dat daarom de lobby voor een grenscorrectie rond de Gouweknoop minder voor de hand ligt.

Het **college** geeft aan dat de enige realistische uitbreidingsmogelijkheden van Gouda liggen aan de westzijde, op basis van een positieve visie op het groen rondom de stad en de Krimpenerwaard. Gouda wil niet groeien om het groeien. Bij een doorzettende afname van de gemiddelde woonbezetting (van 2,4 naar 2,0) heeft Gouda in de periode tot 2020 nog zo'n 6000 woningen nodig. Daarbij wordt uitgegaan van het migratiesaldo nul plus opvangfunctie als voormalige A-kern.

Het college geeft aan dat in de afgelopen jaren negatief is gebouwd: er is meer afgebroken dan gebouwd. De overblijvende binnenstedelijke locaties zijn lastig: de voormalige gasfabriek, de voormalige plateefabriek. Deze worden op dit moment ontwikkeld, maar bieden onvoldoende soelaas. Gouda is zeer dicht bebouwd en moet op aantal plaatsen ook herstructureren. Het is dus niet aan de orde om te zeggen dat Gouda de binnenstedelijke potentie en die van Westergouwe onvoldoende heeft benut. Westergouwe was bovendien een traject dat zeer veel bestuurlijke energie heeft gevegd, waarin de regio na haar medewerking aan de grenscorrectie verder geen rol heeft gespeeld. De Gouweknoop is dus echt nodig voor de woningbouwontwikkeling, gekoppeld aan aantallen nodig voor Stedenbaanstation op minimaal 1 lijn, liefst 2. En voor de andere nieuwe ruimtevragers, zoals de regionale voorzieningen. De ontwikkeling van de Gouweknoop levert, in tegenspraak met wat wordt beweerd, geen geld op voor een gemeente. De ontwikkeling zal kosten met zich meebrengen, het positieve saldo van een Grex wordt regionaal verevend ten behoeve van de aanleg van infrastructuur. De winst op het private grondbezit van een gemeente blijft, ook al gaat de grond in bestuurlijke zin naar Gouda. De enige directe financiële bijdrage is op termijn te behalen uit de OZB-opbrengsten uit de toekomstige bebouwing. Daar staan echter de beheerslasten tegenover.

Het **college** vertelt het een en ander aan de hand van een plankaart. Het bedrijventerrein rond de Gouweknoop ligt in drie gemeenten. De Goudse Poort ligt in de gemeente Gouda; op het grondgebied van Waddinxveen ligt de ontwikkellocatie de Triangel; in de gemeente Moordrecht ligt het grootste gedeelte van de Gouweknoop, inclusief de locatie die is aangewezen als hoogstedelijk gebied. In de Gouweknoop kunnen tussen de 1500 en de 4000 woningen worden gebouwd.

Vanwege het hoogstedelijke karakter is Gouda van mening dat het karakter van dit gebied het beste aansluit bij Gouda.

De **commissie** vraagt hoe Gouda haar centrumpositie denkt te kunnen waarborgen?

Het **college** geeft aan dat de fusie van Nieuwerkerk aan den IJssel, Zevenhuizen-Moerkapelle en Moordrecht brengt een verandering meebringend voor de centrumpositie van Gouda, die is in de toekomst niet verzekerd. De omvang van de nieuw te vormen gemeente draagt bij aan een verschuiving binnen en tussen de factoren van de systematiek van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Als gevolg daarvan zou de algemene uitkering uit het gemeentefonds voor Gouda lager worden, waardoor de centrumfunctie (verder) erodeert. Daarnaast zal een nieuwe grotere gemeente een bijbehorend pakket willen. Voorzieningen kennen ook een autonome ontwikkeling. Gouda moet dus relatief gezien ook nieuwere en grotere dingen gaan doen voor regiofunctie.

Het **college** benadrukt dat de ontwikkelingen uit het ISP afhangen van de samenwerking in het gebied. Als de samenwerking stopt, dan kunnen ook delen van het ISP wellicht ter discussie komen te staan. De Gouwe Knoop ligt aan de rand van Gouda, de randen worden eerst ontwikkeld. Onzekerheid over het Middengebied maakt ruimtelijke samenhang binnen nieuwe gemeente NMZ lastig.

De **commissie** stelt aan de orde dat Gouda geïdentificeerd wordt met de wens om te bouwen. De commissie werpt te vraag op of het niet wenselijk zijn dat Gouda ook een groen profiel ontwikkelt?

Het **college** geeft aan dat Gouda sterk is georiënteerd op de functie van het omliggende groen voor de stad, zie recreatieschap, Oostpolder transformatie, Stolwijkersluis. Toevoegen van Reeuwijk aan Gouda zou dat profiel versterken. Handhaving in buitengebieden vraagt om krachtige gemeenten, dat kan uiteraard ook een stad zijn.

De **commissie** vraagt of het college nog specifiek iets aan haar mee wil geven?

De belangrijkste boodschap die het **college** mee wil geven is dat Gouda de samenwerking altijd heeft gezocht en nu inzet op vergaande bestuurlijke samenwerking. Spanningen die voortkomen uit het fenomeen van de stad en haar ommelanden zijn van alle tijden. Verschillen van mening met buurgemeenten doen niets af aan de inzet van Gouda voor de Zuidplasontwikkeling. Daarbij is het van Gouda van belang haar centrumfunctie te behouden en waar mogelijk te versterken. De meest eenvoudige oplossing voor de Zuidplas zou zijn geweest om er één gemeente van te maken. Omdat hier geen handen voor op elkaar te krijgen zijn, is gekozen voor een minimumvariant. Ook voor wat betreft de Zuidplassamenwerking, zijn de zwaardere modellen afgewezen. De Zuidplas-autoriteit is teruggebracht tot een vereveningsmodel. Wat er nu voorligt, is voor Gouda het minimale dat nodig is om haar ambities te kunnen realiseren voor de stad en de regio, binnen het stedelijk netwerk van de Zuidvleugel.

Commissie - Van den Berg

de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (voorzitter), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip, de heer J. Heijkoop

CONCEPT - SAMENVATTING GESPREK

Bijeenkomst: Commissie Van den Berg en Burgemeester en Wethouders van **Rijnwoude**

Datum: 26 januari 2007

Aanwezig namens de commissie. De heer de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (voorzitter), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip (lid), de heer J. van Straalen (ambtenaar), de heer J.J.M. Drooglever (ambtenaar, notulen).

Aanwezig namens het college. Mevrouw A.C. Hommes (burgemeester), de heer C.J. van Velzen (wethouder), mevrouw G.L.J. Geenjaar-Cové (wnd. voorzitter gemeenteraad).

De commissievoorzitter: heet iedereen welkom en meldt dat de heer J. Heijkoop wegens familieomstandigheden afwezig is. Hij licht voorts toe dat de commissie door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland gevraagd is om advies uit te brengen over de bestuurlijke toekomst voor het gebied genoemd in de notitie: 'Bestuurlijke Toekomst van de gemeenten in de Zuidplas en omgeving'. Gemeenten hebben zich uitgesproken over voorkeuren voor wat betreft hun bestuurlijke toekomst en hebben oplossingen aangedragen voor geconstateerde problemen. Deze oplossingen spreken elkaar desondanks soms tegen en soms is er zelfs sprake van fricties. Op basis van gesprekken met alle betrokken gemeenten zal een advies worden opgesteld. Daarbij zullen de wensen van dit college en de problemen van het gebied als geheel worden meegenomen.

De commissie constateert dat haar instelling de aanleiding is geweest voor het college om een brief te schrijven aan het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland.

Van het overleg wordt een samenvatting gemaakt dat in concept aan het college zal worden voorgelegd.

De **burgemeester** stelt de afvaardiging van het college voor.

Het **college** geeft aan dat de gemeente lange tijd op het standpunt heeft gestaan zelfstandig verder te willen. Omdat Rijnwoude zelf wil meesturen aan de ontwikkelingen heeft het halverwege 2006 de discussie opgestart. Waddinxveen gaf aan een grenscorrectie na te streven op een belangrijk deel van Rijnwoude: de Greenport. In een raadsbrede motie heeft de gemeenteraad zich uitgesproken een fusie tussen Rijnwoude, Zoeterwoude en Boskoop te overwegen. Het advies van het college is om deze fusie inderdaad na te streven.

Het college geeft aan een lager tempo aan te houden dan bijvoorbeeld Nieuwerkerk aan den IJssel en eerst gedegen onderzoek te willen doen. Hoewel we de ontwikkelingen in de omgeving goed op het netvlies staan wil de raad graag het eigen tempo bepalen.

De **commissie** stelt vast dat de raden een eigen positie en een eigen rol hebben. Wat is de achtergrond van de voorkeuren van Rijnwoude en wat zou de reactie zijn als het advies van de commissie uiteindelijk meer aan zou sluiten bij de voorkeuren van Waddinxveen?

Het **college** geeft aan dat haar keuze voortkomt uit het vertrekpunt een groene hartgemeente te willen zijn met een aantal kleine kernen. Dit uitgangspunt heeft de gemeente met Zoeterwoude gezamenlijk. Ook wordt er met Zoeterwoude gewerkt aan de transformatie van de Oude Rijnzone. Van oudsher is Rijnwoude een onderdeel van de Rijnstreek. De oriëntatie op Boskoop dateert van de afgelopen jaren.

De **commissie** constateert dat Rijnwoude betrokken is bij drie majeure opgaven: De Oude Rijnzone, de Greenport en het Bentwoud. Kan het college aangeven wat dit betekent voor de ruimtelijke en economische oriëntatie van de gemeente mede in relatie tot de bestuurlijke organisatie van het gebied? Heeft de voorkeur van het college om niet met Waddinxveen te willen fuseren niet tot gevolg dat de ontwikkelingen aan die kant voor een deel blijven liggen?

Het **college** constateert dat Waddinxveen een grote bouwopgave kent terwijl Rijnwoude bezig is met het ontwikkelen van de Oude Rijnzone. De belangrijkste ontwikkelingen voor Waddinxveen liggen in de Zuidplas. Waddinxveen kan zelf niet goed kiezen maar het lijkt erop dat het hart van Waddinxveen toch meer daar ligt in plaats van in de richting Boskoop.

De **commissie** constateert dat de gemeenteraad van Waddinxveen een duidelijke uitspraak heeft gedaan en een Groene Hartgemeente wil zijn. De Greenport heeft naast ruimte ook een goed bestuur nodig, mede omdat de ondernemers zelf niet sterk georganiseerd zijn. De commissie vraagt of het ambtelijk apparaat van Rijnwoude voldoende op haar opgaven is toegerust?

Het **college** geeft aan ambities te hebben ten aanzien van de ontwikkeling van het ambtelijk apparaat. De risico's en de kansen zijn goed in beeld maar er nog niet voor alles een oplossing. De herstructureringsproblematiek in Boskoop kan niet los gezien worden van de nieuwe teeltlocaties in Rijnwoude. Ook in een deel van Reeuwijk en Waddinxveen tref je deze problematiek. De overheid moet deze discussie trekken. Op dit moment is onze ambtelijke organisatie ingericht als beheergemeente maar we maken hierin een omslag.

In antwoord op de vraag van **commissie** of het college contact heeft gehad met vertegenwoordigers uit Zoeterwoude over haar standpunt te willen fuseren met deze gemeente, geeft het college aan dat er veel contact is geweest over en weer op dit punt. Zoeterwoude heeft als eerste voorkeur de zelfstandigheid van de gemeente maar oriënteert zich op de mogelijkheden. Voor Zoeterwoude geldt dat zij op een kantelpunt zitten: kiezen zij voor Leiden of voor de Rijnstreek? Zoeterwoude staat aan het begin van een verdere oriëntatie. Het college dacht dat eerst dat Zoeterwoude serieus overwoog tot een fusie met Rijnwoude. Maar gezien de meer recente ambtelijke samenwerkingsverbanden tussen Zoeterwoude en Leiden is het college daar nu minder zeker van.

De **commissie** leest in de brief van Alphen aan den Rijn de gedachte dat Koudekerk eigenlijk bij Alphen aan den Rijn hoort. Ook vraagt Alphen aan den Rijn zich af of de ontwikkeling van de Oude Rijnzone niet in gevaar komt, op het moment dat Waddinxveen onderdeel uitmaakt van een fusie met onder andere Boskoop en Rijnwoude. Heeft uw college daar opvattingen over?

Het **college** geeft aan dat de maatschappelijke ontwikkelingen sinds 1991 behoorlijk zijn voortgeschreden en krijgt gezamenlijk vorm. Hoewel er gebruik wordt gemaakt van de stedelijke voorzieningen, is de scheiding tussen stad en platteland een realiteit. Nog geen 10% van de bevolking voor aansluiting bij Alphen aan den Rijn. Het college benadrukt dat het bijzondere van de Oude Rijnzone ontwikkeling is dat het een samenwerking met andere gemeente betreft in plaats van een traditionele uitleglocatie.

De **commissie** vraagt of het college nog specifiek iets aan haar mee wil geven?

Het **college** geeft aan dat er veel verschillende signalen op Rijnwoude afkomen voor wat betreft de opgaven. Die verdeelde signalen zijn regionaal, lokaal en landelijk te beluisteren. Het college wil in deze discussie duidelijkheid en rust zodat het weet wat het college te doen staat.

Commissie - Van den Berg

de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (voorzitter), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip, de heer J. Heijkoop

SAMENVATTING GESPREK

Bijeenkomst: Commissie Van den Berg en Burgemeester en Wethouders van **Waddinxveen**

Datum: 26 januari 2007

Aanwezig namens de commissie. De heer de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (*voorzitter*), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip (*lid*), de heer J. van Straalen (*ambtenaar*), de heer J.J.M. Drooglever (*ambtenaar, notulen*).

Aanwezig namens het college. De heer H. Roijers (*burgemeester*), de heer D. Lont (*wethouder*), de heer D. Gerts (*wethouder*), de heer A. Hoogendoorn (*gemeentesecretaris*), de heer Wouterse (*senior beleidsmedewerker*).

1. Opening

De commissievoorzitter: heet iedereen welkom en meldt dat de heer J. Heijkoop wegens familieomstandigheden afwezig is. Hij licht voorts toe dat de commissie door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland gevraagd is om advies uit te brengen over de bestuurlijke toekomst voor het gebied genoemd in de notitie: 'Bestuurlijke Toekomst van de gemeenten in de Zuidplas en omgeving'. Gemeenten hebben zich uitgesproken over voorkeuren voor wat betreft hun bestuurlijke toekomst en hebben oplossingen aangedragen voor geconstateerde problemen. Deze oplossingen spreken elkaar desondanks soms tegen en soms is er zelfs sprake van fricties. Op basis van gesprekken met alle betrokken gemeenten zal een advies worden opgesteld. Daarbij zullen de wensen van dit college en de problemen van het gebied als geheel worden meegenomen.

Van het overleg wordt een samenvatting gemaakt dat in concept aan het college zal worden voorgelegd.

De **burgemeester** stelt de afvaardiging van zijn college voor.

Het **college** geeft aan te redeneren vanuit een inhoudelijke blik met een helicopterview over het hele gebied. Waddinxveen kan helpen bij het realiseren van de Zuidplasopgave en de ontwikkeling van de Greenport. Daarnaast is er de ontwikkeling van de Gouweknoop. Door met een helicopterview naar het gebied te kijken en daarbij grenscorrecties als een bespreekbare optie te zien, komen we tot ons standpunt. Als er wordt uitgegaan van een inhoudelijke benadering dan is de raad ook bereid om over grenscorrecties te spreken.

Waddinxveen staat op het standpunt een nieuwe gemeente te willen vormen uit Waddinxveen, Boskoop, een deel van Rijnwoude en een deel van Zevenhuizen-Moerkapelle. Boskoop en Waddinxveen zijn logische partners, maar samen bereiken ze niet de benodigde schaal. De Greenport en de Zuidplas zouden onder één bestuurlijke eenheid moeten vallen. Hierdoor kunnen de Greenport en de Zuidplasontwikkeling elkaar versterken. Waddinxveen wil samen met Gouda de Gouweknoop ontwikkelen. Een fusie met Gouda zou een versnippering betekenen van de Zuidplasopgave én de Greenportontwikkeling en is daarom een ongewenste ontwikkeling. De raad heeft zich overigens middels een motie tegen fusie met Gouda uitgesproken. Waddinxveen hanteert als randvoorwaarde dat het een groene gemeente wil blijven. Die randvoorwaarde ziet het college gewaarborgd bij Boskoop, Rijnwoude en Moerkapelle.

De **commissie** constateert dat de Gouweknoop bij uitstek een stedelijk gebied is. Gouda zou de Gouweknoop graag bij haar gemeente zou voegen. Wat is de opvatting van het college hierover?

Het **college** geeft aan dat Waddinxveen na de fusie een bestuurskrachtige gesprekspartner zal zijn voor Gouda. In samenwerking kan de Gouweknoop worden ontwikkeld. De Gouweknoop is economisch en qua infrastructuur van groot belang voor Waddinxveen.

De **commissie** constateert dat voor de gemeente Waddinxveen grenscorrecties bespreekbaar zijn. Niet alleen met Gouda en Moordrecht maar ook in het doorsnijden van de gemeenten Rijnwoude en Zevenhuizen-Moerkapelle. Deze gemeenten denken heel anders over mogelijke grenscorrecties. De commissie vraagt naar de grenzen die Waddinxveen zelf ter discussie wil stellen.

Het **college** geeft aan het een gemiste kans te vinden als grenscorrecties niet worden gezien als een mogelijkheid. Waddinxveen stelt zelf haar grens met Gouda ter discussie. Vanuit de inhoudelijke benadering van de gemeente Waddinxveen volgt dat, omdat de functie van Het Weegje niet zal veranderen, er ook geen noodzaak is om dit gebied via een grenscorrectie bij Gouda onder te brengen. De Gouweknoop verandert wel van functie.

De **commissie** geeft aan dat niet alleen de functie van een gebied er toe doet. De inkomsten vanuit een gebied zijn ook van belang. Naast het Weegje speelt ook een discussie met Gouda over het Distributiepark Doelwijk. Voor beide gebieden geldt dat de inkomsten ook mee kunnen spelen. Kan het college duidelijk naar voren brengen waarom zij moeite heeft met grenscorrecties rond het Distributiepark Doelwijk en Het Weegje?.

Het **college** stelt dat een natuurgebied bij de bevolking emotioneler ligt dan het Distributiepark Doelwijk. Waddinxveen bekijkt grenscorrecties vanuit een inhoudelijke benadering. De ondernemers van Waddinxveen hebben zich uitgesproken tegen een grenscorrectie rond het Distributiepark Doelwijk. Het afsnijden van een bedrijventerrein kan een bedreiging vormen voor de financiële draagkracht van de nieuwe gemeente. Boskoop is een artikel-12 gemeente en ook Waddinxveen heeft het niet breed. De nieuwe bestuurlijke entiteit moet voldoende bestuurskracht en financiële slagkracht hebben.

De **commissie** heeft geconstateerd dat Boskoop haast heeft terwijl Rijnwoude veel tijd wil nemen om het proces te overwegen. Hoe staat Waddinxveen tegenover het te volgen tijdspad?

Het **college** geeft aan geen haast te hebben. De discussie over de bestuurlijke toekomst is recent. Samen met Boskoop hebben we een mogelijke fusie laten onderzoeken en Rijnwoude is gevraagd om mee te doen. We zijn hard aan het werk met een aantal belangrijke opgaven, zoals centrumontwikkeling, Triangel en een centraal voetbalpark. Om deze redenen heeft Waddinxveen geen haast.

De **commissie** vraagt of het college nog specifiek iets aan haar mee wil geven?

Het **college** geeft aan wat de titel van de bestuurskrachtmeting is: Waddinxveen, speelbal of hoofdrolspeler. Deze titel is een goede weergave van de positie van Waddinxveen. Desondanks willen we niet de ontwikkelingen missen die in de omgeving van Waddinxveen spelen.

2. Procedureel

Afgesproken wordt dat het college een samenvatting van dit gesprek te zijner tijd ook met de raad zal kunnen delen. De commissie zal het gesprek met de raden niet aangaan, uit hoofde van het tijdspad waarbinnen de commissie haar werk dient te doen. De commissie acht het aan het college om het gesprek met de raad aan te gaan.

Commissie - Van den Berg

de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (voorzitter), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip, de heer J. Heijkoop

SAMENVATTING GESPREK

Bijeenkomst: Commissie Van den Berg en Burgemeester en Wethouders van **Boskoop**

Datum: 26 januari 2007

Aanwezig namens de commissie. De heer de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (voorzitter), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip (lid), de heer J. van Straalen (ambtenaar), de heer J.J.M. Drooglever (ambtenaar, notulen).

Aanwezig namens het college. De heer J. Rijsdijk (burgemeester), de heer J.A. de Jager, (wethouder), mevrouw A.C. Oosterwijk (wethouder), de heer J.G. Schotanus (wethouder), de heer J. Perfors (gemeentesecretaris).

De commissievoorzitter: heet iedereen welkom en meldt dat de heer J. Heijkoop wegens familie-omstandigheden afwezig is. Hij licht voorts toe dat de commissie door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland gevraagd is om advies uit te brengen over de bestuurlijke toekomst voor het gebied genoemd in de notitie: 'Bestuurlijke Toekomst van de gemeenten in de Zuidplas en omgeving'. Gemeenten hebben zich uitgesproken over voorkeuren voor wat betreft hun bestuurlijke toekomst en hebben oplossingen aangedragen voor geconstateerde problemen. Deze oplossingen spreken elkaar desondanks soms tegen en soms is er zelfs sprake van fricties. Op basis van gesprekken met alle betrokken gemeenten zal een advies worden opgesteld. Daarbij zullen de wensen van dit college en de problemen van het gebied als geheel worden meegenomen.

Van het overleg wordt een samenvatting gemaakt dat in concept aan het college zal worden voorgelegd.

De **burgemeester** stelt de afvaardiging van zijn college voor.

Het **college** geeft aan dat Boskoop sinds 2003 opteert voor een krachtige complete groene gemeente. Daarin is het toonaangevend internationaal boomkweekcentrum met de nationale status van Greenport geborgd. Op basis van de in de beslisnota Boskoop 2015 benoemde criteria gaat het om een nieuwe gemeente gelegen tussen de A12, de N11 en de HSL, bestaande uit in ieder geval de huidige gemeenten Waddinxveen, Rijnwoude en Boskoop. Deze gemeente heeft een groene identiteit en is duurzaam met voldoende massa en een evenwichtige variëteit aan economische ontwikkelingsmogelijkheden.

De **commissie** vraagt of Zoeterwoude ook deel uit zou moeten maken van deze gemeente en hoe het college aankijkt tegen grenscorrecties? In antwoord hierop geeft het college aan dat Zoeterwoude naar haar mening inderdaad aan zou kunnen sluiten. Het college spreekt van ongedeelde gemeenten. Wanneer er desondanks geredeneerd wordt vanuit een helicopterview en los van bestaande grenzen ontstaat er een ander beeld: Moerkapelle (deel boven de A12) zou niet logischerwijs bij de nieuwe gemeente Nieuwerkerk aan den IJssel, Zevenhuizen-Moerkapelle en Moordrecht gevoegd worden. Door ook het kleine boomsiertheelgebied van Reeuwijk toe te voegen ontstaat er een gemeente waarin alle boomsiertheel bestuurlijk bij is ondergebracht.

De **commissie** constateert dat in Rijnwoude er weerstand bestaat tegen het toevoegen van Waddinxveen aan deze fusie. Wat zijn voor Boskoop de implicaties als de commissie zou adviseren om Boskoop en Rijnwoude te laten fuseren en vanwege het draagvlak Waddinxveen buiten de fusie laat?

Het **college** geeft aan dat deze stap te klein is, net als een fusie tussen alleen Boskoop en Waddinxveen te klein is.

De **commissie** vraagt naar de opvatting van het college ten aanzien van Gouda. Gouda kent problemen op het terrein van financiën en volkshuisvesting. Het liefste ziet Gouda dan ook een fusie met Boskoop, Reeuwijk, Waddinxveen en Moordrecht. Hoe denkt het college van Boskoop over deze optie?

Het **college** erkent de problemen van Gouda. Het college concludeert dat de omgevingsgemeenten de afgelopen 15 jaar met de rug naar Gouda toe hebben gestaan. De Gouweknoop is een heel belangrijk gebied voor de hele regio en Gouda heeft ruimte nodig. Het college stelt dat Gouda niet richting het Noorden moet, maar richting het Westen, dit zou van Gouda een 100.000 plusgemeente maken. Ten aanzien van de verstedelijking vanuit Rotterdam zou bij de A12 de grens moeten worden getrokken, ten behoeve van de ambities op het terrein van de boomsiereteelt.

In antwoord op de **commissie** die aangeeft dat Alphen aan den Rijn vreest dat betrekking van Rijnwoude bij de fusie de ontwikkeling van de Rijnzone zal hinderen, stelt het college dat de zorg van Alphen aan den Rijn ongegrond is. Juist door het samengaan van Rijnwoude met onder meer Boskoop ontstaat er een gemeente die krachtiger is dan een zelfstandig Rijnwoude. Deze krachtige gemeente kan de ontwikkeling van de Oude Rijnzone heel goed ter hand nemen.

In antwoord op de vraag van de **commissie** om een oordeel te geven over de ontwikkelingen in Bodegraven en Reeuwijk stelt het college dat het een goede relatie met deze gemeenten heeft. Voor een fusie met deze gemeenten is geen inhoudelijke aanleiding.

De **commissie** constateert dat in de in het ISP neergelegde opgave voor de Gouweknoop afwijkt van de rest van de Zuidplasopgave vanwege het stedelijke karakter. Is het zo dat het college van mening is dat dit gebied beter naar Gouda kan overgaan?

Het **college** hanteert de stelling dat samenwerking het gemeentebestuur doet verdampen. De regio zal gebruik gaan maken van de voorzieningen in de Gouweknoop. Daarom is het van belang dat één krachtige gemeente deze knoop gaat ontwikkelen. Het college is van opvatting dat dit het beste Gouda kan zijn.

De **commissie** vraagt of het college nog specifiek iets aan haar mee wil geven?

Het **college** spreekt de hoop uit dat de commissie verder zal gaan dan het bijsnijden van de randjes van de puzzel. Het proces dat op gang is gekomen door de discussie over de bestuurlijke toekomst, is een proces dat een sterke regie nodig heeft, gebaseerd op visie.

Commissie - Van den Berg

de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (voorzitter), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip, de heer J. Heijkoop

SAMENVATTING GESPREK

Bijeenkomst: Commissie Van den Berg en Burgemeester en Wethouders van **Zoeterwoude**

Datum: 26 januari 2007

Aanwezig namens de commissie. De heer de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (*voorzitter*), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip (*lid*), de heer J. van Straalen (*ambtenaar*), de heer J.J.M. Drooglever (*ambtenaar, notulen*).

Aanwezig namens het college. Mevrouw E.G.E.M. Bloemen (*burgemeester*), mevrouw M.H.J.C. Ates-Snijedewind (*wethouder*), mevrouw W.A.M. Zoetemelk-van der Hulst (*gemeentesecretaris*)

De commissievoorzitter: heet iedereen welkom en meldt dat de heer J. Heijkoop wegens familieomstandigheden afwezig is. Hij licht voorts toe dat de commissie door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland gevraagd is om advies uit te brengen over de bestuurlijke toekomst voor het gebied genoemd in de notitie: 'Bestuurlijke Toekomst van de gemeenten in de Zuidplas en omgeving'. Gemeenten hebben zich uitgesproken over voorkeuren voor wat betreft hun bestuurlijke toekomst en hebben oplossingen aangedragen voor geconstateerde problemen. Deze oplossingen spreken elkaar desondanks soms tegen en soms is er zelfs sprake van fricties. Op basis van gesprekken met alle betrokken gemeenten zal een advies worden opgesteld. Daarbij zullen de wensen van dit college en de problemen van het gebied als geheel worden meegenomen.

Van het overleg wordt een samenvatting gemaakt dat in concept aan het college zal worden voorgelegd.

De **burgemeester** stelt de afvaardiging van haar college voor; wethouder S. Stuit laat zich verontschuldigen.

Het **college** geeft aan dat de bestuurskrachtmeting van de gemeente Zoeterwoude liet zien dat de gemeente er goed voorstaat. Het college ziet daarom weinig aanleiding voor de fusiediscussie. Het college geeft aan weinig overeenkomsten te zien tussen de gemeente Zoeterwoude en de gemeente Waddinxveen die ver weg in de Zuidplas is gelegen. Zoeterwoude kijkt wel om zich heen en constateert geen natuurlijke partner te hebben. De kernvraag hierbij is of Zoeterwoude zich beweegt richting de stad (Leiden) of richting het Groene Hart. Voor Zoeterwoude geldt dat de meerwaarde van het vormen van een eigen gemeente de doorslag geeft.

De **commissie** benadrukt dat zij is ingesteld om, gegeven de discussie over de bestuurlijke organisatie, GS te adviseren. Aangezien een gemeente in de directe omgeving van Zoeterwoude laat blijken belangstelling te hebben voor samenwerking met de gemeente Zoeterwoude, is deze vraag aan de orde. De commissie neemt de argumenten van de colleges serieus. Rijnwoude heeft een visie neergelegd zoals zij een toekomstige Groene Hart gemeente ziet, Zoeterwoude maakt onderdeel uit van deze visie en is dus onderwerp van gesprek.

In dit verband wordt door de commissie een relatie gelegd tussen de ontwikkelingen in de Oude Rijnzone en de betrokkenheid van Zoeterwoude bij de discussie over de bestuurlijke toekomst van de Zuidplasingemeenten. De Zoeterwoudse delegatie antwoordt hierop dat als dát de insteek was geweest, Alphen aan den Rijn óók in deze discussie betrokken was. Dit is niet het geval.

Het **college** acht een gemeente waarin zowel Zoeterwoude als Waddinxveen samengaan te weinig samenhangend terwijl de gemeente Zoeterwoude in haar huidige vorm een korte afstand kent tussen burger en bestuur. Bij een Groene Hart gemeente denkt het college eerder aan Rijnwoude, Alkemade en

Jacobsbouwde omdat het landschap van deze gemeenten sterk overeenkomt met dat van Zoeterbouwde. Zoeterbouwde heeft wel raakvlakken met Rijnbouwde maar niet met Boskoop en laat staan met Waddinxveen.

De **commissie** stelt dat ook een Groene Hart gemeente niet alleen groen is. Zoeterbouwde heeft bijvoorbeeld het bedrijventerrein waarop Heineken haar vestiging heeft. De commissie vraagt hoe het college aankijkt tegen de ontwikkeling naar Leiden toe?

Het **college** geeft aan geen natuurlijke fusiepartner te hebben. De gemeente wil haar weidsheid behouden maar is gericht op Leiden. Zoeterbouwde stelt zich de vraag hoe zij haar weidsheid het beste kan zekerstellen, met een ontwikkeling naar Leiden toe of juist met een ontwikkeling de andere kant op. Het doel van het college is het bewaren van het dorpse karakter en het openhouden van het veenweidegebied. Dit wordt gedragen door de bevolking. Zoeterbouwde heeft verschillende mogelijkheden: Leiden, Rijnbouwde maar ook Rijnbouwde-Alkemade-Jacobsbouwde, Alphen aan den Rijn of Zoetermeer

De **commissie** vraagt of Leiden signalen laat horen dat zij wil fuseren met Zoeterbouwde?

Het **college** geeft aan dat dit een aantal jaren terug zeker het geval was. Het grote twistpunt hierbij is het poldergebied de Grote Polder. Vanuit Leiden is een andere wind gaan waaien: dit college heeft een groener beleid. De gemeente Leiden richt zich op dit moment op inbreiden en ervaart het groene gebied van Zoeterbouwde als haar achtertuin. Als je op de langere termijn kijkt, dan blijkt veel af te hangen van de sfeer van de bestuurders. Op dit moment is er in Leiden het besef van het belang van het groen houden van de polders, maar dat kan veranderen.

De **commissie** heeft geconstateerd dat er bijzonder grote opgaven afkomen op de Zuidplas en de Oude Rijnzone in de zin van een grote woningbouwproductie als gevolg van de woningbehoefte binnen de Randstad. Ook gemeenten die een aantal jaren niets hebben gebouwd krijgen nu te maken met deze opgave. De commissie geeft aan ook te kijken naar de Oude Rijnzone als totaal. Hoe ziet het college, gezien de bovengenoemde bouwdruk, de toekomst van Zoeterbouwde?

Het **college** geeft aan dat in het Zoeterbouwde deel van de plannen met de Oude Rijnzone geen woningen komen. Binnen HollandRijnland en de Oude Rijnzone zijn afspraken gemaakt met een tijdspad tot aan 2020. Met deze afspraken kan het college goed uit de voeten. Zolang de agrariërs in het gebied toekomstperspectief hebben, en op dit moment hebben zij een economisch goed product, dan kunnen de polders groen blijven. Ook de woningbouwopgave is neergelegd in de afspraken met HollandRijnland. De komende 15 jaar zal Zoeterbouwde in dat verband optrekken, Zoeterbouwde wil de groene achtertuin zijn. Ook de gemeente Leiden ziet dat als haar belang.

Een belangrijke opgave voor Zoeterbouwde is op dit moment de RijnGouweLijn. Deze lijn is van belang voor de nieuwe werkgelegenheid die in het kader van het W4 project gecreëerd gaat worden. Het openbaar vervoer zal verkeerscongestie kunnen beperken. Het college wil haar energie richten op die opgaven en niet op bestuurlijke veranderingen.

De **commissie** vraagt naar de financiële situatie van de gemeente? Hoe ziet Zoeterbouwde de voortgang van het project de Oude Rijnzone?

Het **college** geeft aan dat Zoeterbouwde een financieel gezonde gemeente is: de gemeente draagt 10 miljoen bij aan het W4 project. Op regionaal niveau draagt de gemeente bij aan de RijnGouweLijn. De voortgang van De Oude Rijnzone is matig. Er moeten keuzen worden gemaakt om de financiën sluitend te krijgen.

De **commissie** vraagt of het college nog specifiek iets aan haar mee wil geven?

Het **college** stelt dat in het gesprek de gemeenten Boskoop en Waddinxveen weinig aan de orde zijn geweest. Het college geeft aan het samengaan van het samenwerkingsverband Holland Rijnland en het Rijnstreekberaad toe te juichen.

Commissie - Van den Berg

de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (voorzitter), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip, de heer J. Heijkoop

SAMENVATTING GESPREK

Bijeenkomst: Commissie Van den Berg en Burgemeester en Wethouders van **Bodegraven**

Datum: 7 februari 2007

Aanwezig namens de commissie. De heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (voorzitter), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip (lid), de heer J. Heijkoop (lid), de heer J. van Straalen (ambtenaar), de heer J.J.M. Drooglever (ambtenaar, notulen).

Aanwezig namens het college. A. Borgdorff (burgemeester), mevrouw N. de Wilde (wethouder), de heer J. Bouwens (wethouder), mevrouw M. van Pijkeren (gemeentesecretaris).

De commissievoorzitter heet iedereen welkom en licht toe dat de commissie door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland gevraagd is om een advies uit te brengen over de bestuurlijke toekomst voor het gebied genoemd in de notitie: Bestuurlijke Toekomst van de gemeenten in de Zuidplas en omgeving. Gemeenten hebben zich uitgesproken over voorkeuren voor wat betreft hun bestuurlijke toekomst en hebben oplossingen aangedragen voor geconstateerde problemen. Deze oplossingen spreken elkaar desondanks soms tegen en soms is er zelfs sprake van fricties. Op basis van gesprekken met alle betrokken gemeenten zal een advies worden opgesteld. Daarbij zullen de wensen van dit college en de problemen van het gebied als geheel worden meegenomen.

Van het overleg wordt een samenvatting gemaakt dat in concept aan het college zal worden voorgelegd.

De burgemeester stelt de afvaardiging van de gemeente voor; wethouder Van Veelen laat zich verontschuldigen.

Het **college** licht in dit gesprek twee documenten toe. Een voorstel van het college aan de raad (vergadering 15 februari 2007) inzake bestuurlijke toekomst en een notitie met daarin de kernpunten van de samen met Reeuwijk te ontwikkelen toekomstvisie. De gemeente Bodegraven wil in de toekomst een Groene Hart-gemeente zijn en blijven. Voorheen werd er meer van binnen (rood) naar buiten (groen) gedacht; nu is er ook de erkenning voor de waarde van de groene ruimte als wezenskenmerk van de gemeente. Deze visie wordt de komende tien jaar in samenwerking met Reeuwijk vormgegeven. Deze samenwerking is ingezet vanaf 2001, de visie en cultuur van Bodegraven en Reeuwijk lopen parallel. Ook wordt samengewerkt in het Woerdens Beraad, GouweWiericke en in het ISMH.

De **commissie** vraagt een verduidelijking van de keuze voor Reeuwijk. Een andere keuze was geweest samenwerking met Alphen aan den Rijn en wellicht ook met Woerden.

Het **college** stelt dat Bodegraven een kern met een dorps-karakter wil blijven, anders dan Alphen aan den Rijn en Woerden. Met Reeuwijk is er op het cultuuraspect een klik, ook bij de bevolking.

De **commissie** wil weten waarom er zoveel voorzichtigheid is ten aanzien van een volledige fusie, de samenwerking neemt toch een belangrijke plaats in ten aanzien van de toekomst van beide gemeenten?

Het **college** geeft aan dat in augustus 2006 een werkplan is opgesteld waarin is opgenomen dat er vanaf 1 januari 2010 een gezamenlijke ambtelijke organisatie moet zijn. Op deze datum wordt de samenwerking

Commissie - Van den Berg

de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (voorzitter), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip, de heer J. Heijkoop

ook geëvalueerd. Het college heeft voor deze plannen draagvlak en benadrukt daarmee dat de weg ernaar toe van groot belang is.

De **commissie** geeft aan het gekozen tempo te begrijpen maar wijst op de ontwikkelingen in de buurgemeenten die in een hoger tempo vorm geven aan de bestuurlijke toekomst. In haar advies zal de commissie ook rekening moeten houden met de buurgemeenten. Om alle mogelijke varianten besproken te hebben, vraagt de commissie hoe het college zou reageren als Reeuwijk territoriaal niet naar de wens van dit college wordt ingedeeld? Ook vraagt de commissie naar de centrumfunctie van Gouda. Hoe kan de centrumfunctie op peil blijven, ook in het licht van de problemen die daarmee gepaard gaan?

Het **college** geeft aan dat beide gemeenten zelfbewust voor een eigen ontwikkelingstempo kiezen en dat voor Bodegraven en Reeuwijk de relatie met Gouda belangrijk is. Vanuit het ISMH ondersteunt Bodegraven deze ruimhartig. Er wordt samengewerkt op het terrein van de Wmo en met de milieudienst. Op het ruimtelijke vlak kunnen Bodegraven en Reeuwijk als Groene Hart-gemeenten niets voor Gouda betekenen. De verstedelijking zal voor Gouda aan de westkant moeten plaatsvinden.

De **commissie** vraagt naar de samenwerking bij de recreatieve opgave.

Het **college** geeft aan dat op het terrein van de recreatie wordt samengewerkt in het landschapsbeleidsplan, in het ISMH, de Stuurgroep Oude Rijnzone, het samenwerkingsverband Gouwe-Wiericke West waarin samen met Gouda een Landschapsplan is opgezet en in het recreatie- en plessenschap. Ook wordt over de provinciegrens heen samengewerkt met Woerden ten aanzien van het Venster Bodegraven-Woerden.

De **commissie** stelt dat een stedelijke gemeente niet altijd geïdentificeerd moet worden met bouwen. Een stadsbestuur heeft juist belang bij de groene ruimte om de stad heen, dit geldt ook voor Gouda.

Het **college** stelt dat Bodegraven en Reeuwijk aan Gouda groene ruimte bieden, ruimte die de gemeenten zelf willen beheren. Ook vanuit het rijk en de provincie is het beleid erop gericht deze gemeenten niet verder te laten verstedelijken. Voor het behoud van het Groene Hart zal ergens een grens moeten worden getrokken.

De **commissie** geeft aan dat sterke gemeenten dit proces met de provincie vorm kunnen geven. Sluit het college uit dat een stedelijke gemeente op een goede wijze het groen kan beheren?

Het **college** geeft aan dat er een accentverschil is in het wezen en type van een stedelijke gemeente en een groene gemeente. Het landschapsbeleidsplan, waaraan Gouda heeft meegewerkt, zou zonder Bodegraven en Reeuwijk niet tot stand zijn gekomen. Gouda komt de komende 10-20 jaar niet toe aan groen, gezien de opgaven op het gebied van rood.

De **commissie** vraagt of gezien het besprokene een fusie met Reeuwijk geen logische optie is?

Het **college** geeft aan dat de gemeenteraden bewust gekozen hebben voor een samenwerkingsproces van onderaf, met heldere evaluatiemomenten. Definitieve (bestuurlijke) evaluatie wordt voorzien in 2010.

De **commissie** vraagt of het college nog specifiek iets aan haar mee wil geven?

Commissie - Van den Berg

de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (voorzitter), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip, de heer J. Heijkoop

Het **college** vraagt de commissie om vertrouwen in de gekozen ontwikkelingsrichting van Bodegraven en Reeuwijk.

Commissie - Van den Berg

de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (voorzitter), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip, de heer J. Heijkoop

SAMENVATTING GESPREK

Bijeenkomst: Commissie Van den Berg en Burgemeester en Wethouders van **Reeuwijk**

Datum: 7 februari 2007

Aanwezig namens de commissie. De heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (voorzitter), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip (lid), de heer J. Heijkoop (lid), de heer J. van Straalen (ambtenaar), de heer J.J.M. Drooglever (ambtenaar, notulen).

Aanwezig namens het college. De heer J. Elzinga (burgemeester), de heer J. Rupke (wethouder), de heer H. Bruins (gemeentesecretaris).

De commissievoorzitter heet iedereen welkom en licht toe dat de commissie door Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland gevraagd is om een advies uit te brengen over de bestuurlijke toekomst voor het gebied genoemd in de notitie: Bestuurlijke Toekomst van de gemeenten in de Zuidplas en omgeving. Gemeenten hebben zich uitgesproken over voorkeuren voor wat betreft hun bestuurlijke toekomst en hebben oplossingen aangedragen voor geconstateerde problemen. Deze oplossingen spreken elkaar desondanks soms tegen en soms is er zelfs sprake van fricties. Op basis van gesprekken met alle betrokken gemeenten zal een advies worden opgesteld. Daarbij zullen de wensen van dit college en de problemen van het gebied als geheel worden meegenomen.

Van het overleg wordt een samenvatting gemaakt dat in concept aan het college zal worden voorgelegd.

De burgemeester stelt de afvaardiging van de gemeente voor.

Het college geeft aan dat de GS-notitie: "De Bestuurlijke toekomst van de gemeenten in de Zuidplas en omgeving" een heel aardige typering geeft van de samenwerking Reeuwijk-Bodegraven. Reeuwijk heeft met Bodegraven de gezamenlijke bestuurlijke en politieke agenda gezocht in de identiteit als Groene Hartgemeente. Tot aan 2010 zal deze uitgevoerd worden door middel van intensieve samenwerking. De strategische agenda van het gebied is opgesteld in samenwerking met gemeenten, waterschappen, regio en provincie. Reeuwijk wil deze agenda met kracht nastreven. De samenwerking met Bodegraven is niet toevallig, er ligt een inhoudelijke basis van duurzaam beleid onder.

De commissie stelt dat niet zo lang geleden de gemeente Bodegraven stelling nam tegen het Groene Hart-beleid van het rijk. In Reeuwijk wordt juist al langer gepleit voor dat rijksbeleid. Hoe duurzaam is de keuze van Bodegraven en Reeuwijk tot samenwerking?

Het college geeft aan dat er sprake is van een kentering in Bodegraven. Als de situatie wordt vergeleken met die van drie jaar geleden, is er sprake van een heel duidelijke toenadering. Deze toenadering heeft zich vertaald in feiten. Op 15 januari 2007 heeft de gemeenteraad van Bodegraven ingestemd met de lijn die is uitgezet.

Het college geeft aan dat de samenwerking met Gouda uitstekend is. Op het gebied van verkeer en het ISMH zijn er samenwerkingsverbanden met Gouda. Maar, met als basis voor duurzaam beleid, de groene en blauwe functies zijn er meer voor de hand liggende combinaties met Bodegraven omdat die samenwerking homogeniteit in taak en doelen heeft. Zoekt Gouda bouwcapaciteit dan ligt die niet in het

Commissie - Van den Berg

de heer Prof. dr. J.Th.J. van den Berg (voorzitter), mevrouw N.H. van den Broek-Laman Trip, de heer J. Heijkoop

ReBo-gebied. Daar zijn de grenzen van de groei in absolute zin bereikt. Die ruimte kan Gouda vinden in de Zuidplas.

De commissie ziet dat Bodegraven en Reeuwijk een sterk gevoel voor een gezamenlijke toekomst hebben ontwikkeld. Er wordt ook toegewerkt naar een gezamenlijk ambtelijk apparaat in 2010 en daarmee wordt een pad ingeslagen waarop niet meer kan worden gekeerd. Waarom heeft Reeuwijk geen opvatting over een fusie met Bodegraven?

Het college geeft aan dat de politieke lijn vanuit de gemeenteraad is: samenwerking tot aan 2010. In 2010 zal de samenwerking worden geëvalueerd. Op dit moment is er de politieke wil tot samenwerking en niet tot fusie. Het is de keuze van de raad het groeiproces op een gezonde en toch strikte wijze te begeleiden. Een bruske ingreep zal meer nadelen met zich brengen en eerder vertragend dan versnellend uitwerken.

De commissie vraagt naar de samenwerking met Gouda als het gaat om voorzieningen, recreatie en de ontwikkeling van het plassengebied. Is er ook naar de toekomst toe voldoende realisatiekracht om het plassengebied verder te ontwikkelen en hoe is de deelname van Bodegraven geregeld in het geheel?

Het college geeft aan dat de gemeenten Waddinxveen, Boskoop, Bodegraven, Gouda en Reeuwijk samenwerken in een recreatieschap. De gemeente Bodegraven is daarbij sinds kort instaplid. Verwacht wordt dat de samenwerking zich ook op dit punt verder zal ontwikkelen. De deelname van Gouda in het Natuur- en Recreatieschap en Reeuwijkse plassen biedt Gouda een uitstekende positie en mogelijkheid om het (groene) uitloopgebied voor een stad zeker te stellen. Het Schapbeleid is ook mede daarop gericht. Maar hier liggen geen mogelijkheden om (deels) in de woningbouwbehoefte te voorzien.

De commissie geeft aan dat ontwikkeling niet altijd bouwen hoeft te betekenen; ook het uitbouwen van de recreatieve functies valt hieronder.

Het college geeft aan dat er op dit punt verschillende signalen komen vanuit Gouda. Naast een bouwplans geeft Gouda ook aan behoefte te hebben aan een uitloopgebied voor de stad. Om deze reden neemt Gouda deel aan het recreatieschap.

De commissie vraagt naar de positie van Reeuwijk in de ontwikkeling van de Greenport Boskoop en naar naar de financiële staat van de gemeenten?

Het college geeft aan dat vanuit het oogpunt van relaties met buurgemeenten de Greenport voor haar van belang is. Economisch gezien is de waarde niet groot. Niet meer dan circa 5% van de Greenport ligt op Reeuwijks grondgebied. Als Reeuwijk haar buurgemeenten kan helpen, bijvoorbeeld bij de verkeersafwikkeling, dan is de gemeente daartoe bereid.

De begrotingsscan van BZK had als uitkomst dat Reeuwijk een financieel gezonde gemeente is. De meerjarenbegroting is steeds sluitend. Ook de provincie heeft steeds volstaan met akkoordbevinding en repressief toezicht.

De commissie vraagt of het college nog specifiek iets aan haar mee wil geven?

Het college vraagt aandacht voor een aantal documenten, die zij aan de commissie mee wil geven. De notitie kernpunten daarin geeft antwoord op vele van boven aangestipte strategische punten.

Gemeente Rotterdam

Burgemeester

Commissie Van den Berg
T.a.v. drs. J.van Straalen/
drs. J.J.M. Drooglever
Kamer B-414
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

mr. I.W. Opstelten

Burgemeester

Bezoekadres: Stadhuis Coolsingel 40
Rotterdam

Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: <http://www.rotterdam.nl>

E-mail: az@bsd.rotterdam.nl

Fax: 010 - 413 07 86

Inlichtingen: C.A. van Hulst

Telefoon: 010 - 489 5375

Uw brief van:

Ons kenmerk: 07bsd02644

Aantal bijlagen: 3

Betref: Voorstel nieuwe gemeentegrenzen
Zuidplaspolder

Datum: 07 maart 2007

Geachte heer Van den Berg,

Op 6 maart jl. heeft een gesprek plaatsgehad tussen een afvaardiging van het college van Burgemeester en Wethouders van Rotterdam en van het college van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland. De aanleiding voor dit gesprek ligt in het bezoek van uw commissie aan het college van Rotterdam op 15 februari jl.. U hebt toen vastgesteld dat het voorstel van de gemeente Rotterdam om een deel van de Zuidplaspolder toe te voegen aan de gemeente Rotterdam zo verstrekkend is, dat het buiten het bestek van de opdracht van uw commissie valt. Wij hebben toen afgesproken dat ik contact zou opnemen met het college van Gedeputeerden Staten van Zuid-Holland, teneinde het voorstel van de gemeente Rotterdam daar zelf te melden zodat de opdracht van uw commissie aangepast kan worden.

In het gesprek van 6 maart is met het college van Gedeputeerde Staten afgesproken, dat uw opdracht inderdaad uitgebreid wordt met het adviseren over het voorstel van de gemeente Rotterdam.

Bijgaand doe ik u ter informatie een afdruk toekomen van het presentatiemateriaal dat in het gesprek met Gedeputeerde Staten is gebruikt.

Aanvullend daarop wil ik graag nog eens de motivatie waarom Rotterdam dit voorstel doet, onder de aandacht van uw commissie brengen.

In de concept Stadsvisie Rotterdam die wij op 12 februari jl. hebben gepresenteerd is de selectieve bevolkingsmigratie waarmee Rotterdam te maken heeft, aanleiding om ingrijpende wijzigingen voor te stellen in het woningbouwbeleid en het stedelijke vernieuwingsbeleid. Rotterdam wil dat beleid zodanig vormgeven en uitvoeren dat het zijn bevolking aan de stad bindt. Het selectieve migratieproces houdt namelijk in, dat kansrijke en beter gesitueerde inwoners Rotterdam verlaten omdat zij er niet de woning en het woonmilieu vinden waaraan zij behoefte hebben, terwijl hun plaats vervolgens wordt ingenomen door kansarmere bewoners. Kansarm zowel qua opleiding, qua vaardigheden op de arbeidsmarkt, als qua consumptieve bestedingen. Om dit proces te keren gaat Rotterdam tot 2020 in de bestaande stad een bouwprogramma realiseren van 56.000 woningen met als kwalitatief uitgangspunt de woonwensen die uit woningbehoefteonderzoek zijn gebleken. Rotterdam kan op dit moment binnen de eigen grenzen echter niet voorzien in de behoefte aan landelijke woonmilieus. Daarvoor doen wij in de Stadsvisie een beroep op de Zuidplaspolder. Echter, omdat deze bouwlocatie buiten de gemeentegrenzen van Rotterdam ligt en het voor de stedelijke economie en de internationale concurrentiepositie van de stad van cruciaal belang is dat Rotterdam ook de hogere inkomens binnen zijn grenzen kan huisvesten, doet

Rotterdam het voorstel de belangrijkste woningbouwlocaties in de Zuidplaspolder aan het grondgebied van Rotterdam toe te voegen.

Een tweede belangrijke reden voor het Rotterdamse voorstel zijn de ervaringen die in de afgelopen 10 jaar zijn opgedaan met de uitvoering van de Vinex-afspraken. Binnen de grenzen van de Stadsregio Rotterdam zijn in die periode meerdere grootschalige uitbreidingswijken tot ontwikkeling gekomen. De regio van de ontwikkeling van deze locaties is destijds in handen gegeven van de gemeenten op wier grondgebied de uitbreidingen zijn gesitueerd. Met uitzondering van de locatie Nesselande (gemeente Rotterdam) betreft het relatief kleine gemeenten die door de Vinex-uitbreiding in omvang soms meer dan verdubbeld zijn. Terugkijkend op het verloop van de operatie moeten we constateren dat het voor deze kleine gemeenten een mega-operatie is geweest, die hun organisatievermogen en bestuurlijke en financiële draagkracht zeer zwaar onder druk heeft gezet. Dit heeft ook geleid tot suboptimalisatie en vertragingen. Daarom is de bestuurlijk breed gedeelde opvatting, dat deze kleine gemeenten onverantwoord veel risico's en verantwoordelijkheden te dragen hebben gekregen. De les die Rotterdam daaruit trekt is, dat een herhaling daarvan in de Zuidplaspolder voorkomen moet worden. Daarom vindt Rotterdam het nodig dat, wat de lokale overheid betreft, de verantwoordelijkheid voor de gebiedsontwikkeling in de Zuidplaspolder gelegd wordt bij een sterke partner als de gemeente Rotterdam. Alleen dan zal een succesvolle ontwikkeling samen met marktpartijen het resultaat kunnen opleveren waaraan vanuit woonmilieukwaliteit en stedelijke bevolkingsontwikkeling behoefte bestaat. Toevoeging van een deel van de Zuidplaspolder aan de gemeente Rotterdam is daarom een logische stap.

Met vriendelijke groet,

mr. I.W. Opselten

Aan: Commissie Van den Berg

Betreft: Overwegingen bij het voorstel voor nieuwe gemeentegrenzen in de Zuidplaspolder

Datum: 7 maart 2007

Aanleiding

Op verzoek van de burgemeester is het wenselijke beloop van de gemeentegrenzen in de Zuidplaspolder nader verkend. Op bijgevoegde tekening zijn de huidige gemeentegrenzen ingetekend alsmede een voorstel voor de toekomstige gemeentelijke indeling in de Zuidplaspolder, een en ander beredeneerd vanuit de woningbehoefte en het woningbouwprogramma in de Stadsvisie Rotterdam. Leidraad daarbij is de conclusie in de Stadsvisie, dat voor Rotterdam de realisatie van landelijke woonmilieus in de Zuidplaspolder van groot belang is omdat de mogelijkheden daarvoor binnen het bestaande stedelijke gebied niet aanwezig zijn.

Huidige situatie gemeentelijke herindeling Zuidplaspolder

- Op dit moment zijn de gemeenten Nieuwerkerk aan den IJssel en Zevenhuizen-Moerkapelle met elkaar in gesprek om (op vrijwillige basis) te fuseren. Gestreefd wordt naar besluitvorming in juni 2007.
- Moordrecht wil zich waarschijnlijk aansluiten bij deze fusie. In 2006 heeft de Moordrechtse bevolking zich namelijk in een referendum uitgesproken tegen aansluiting bij Gouda. Gezien de geografische situatie ligt aansluiting van Moordrecht bij Gouda daarentegen wel het meest voor de hand. Door een combinatie van Zevenhuizen-Moerkapelle, Nieuwerkerk en Moordrecht zou een echte Zuidplaspolder ontstaan van behoorlijke omvang.
- Door de bestuurlijke herindeling van de Zuidplaspolder vanuit Rotterdam aan de orde te stellen worden de lopende fusiebesprekingen doorkruist. Als Rotterdam het centrum van de Zuidplaspolder krijgt toebedeeld, ligt een fusie van Zevenhuizen-Moerkapelle, Nieuwerkerk aan den IJssel en Moordrecht niet langer in de rede. Waddinxveen, Moerkapelle en Zevenhuizen kunnen in dat geval samen één robuuste gemeente vormen. De vraag is echter, of dat ook geldt voor de combinatie Nieuwerkerk aan den IJssel-Moordrecht.

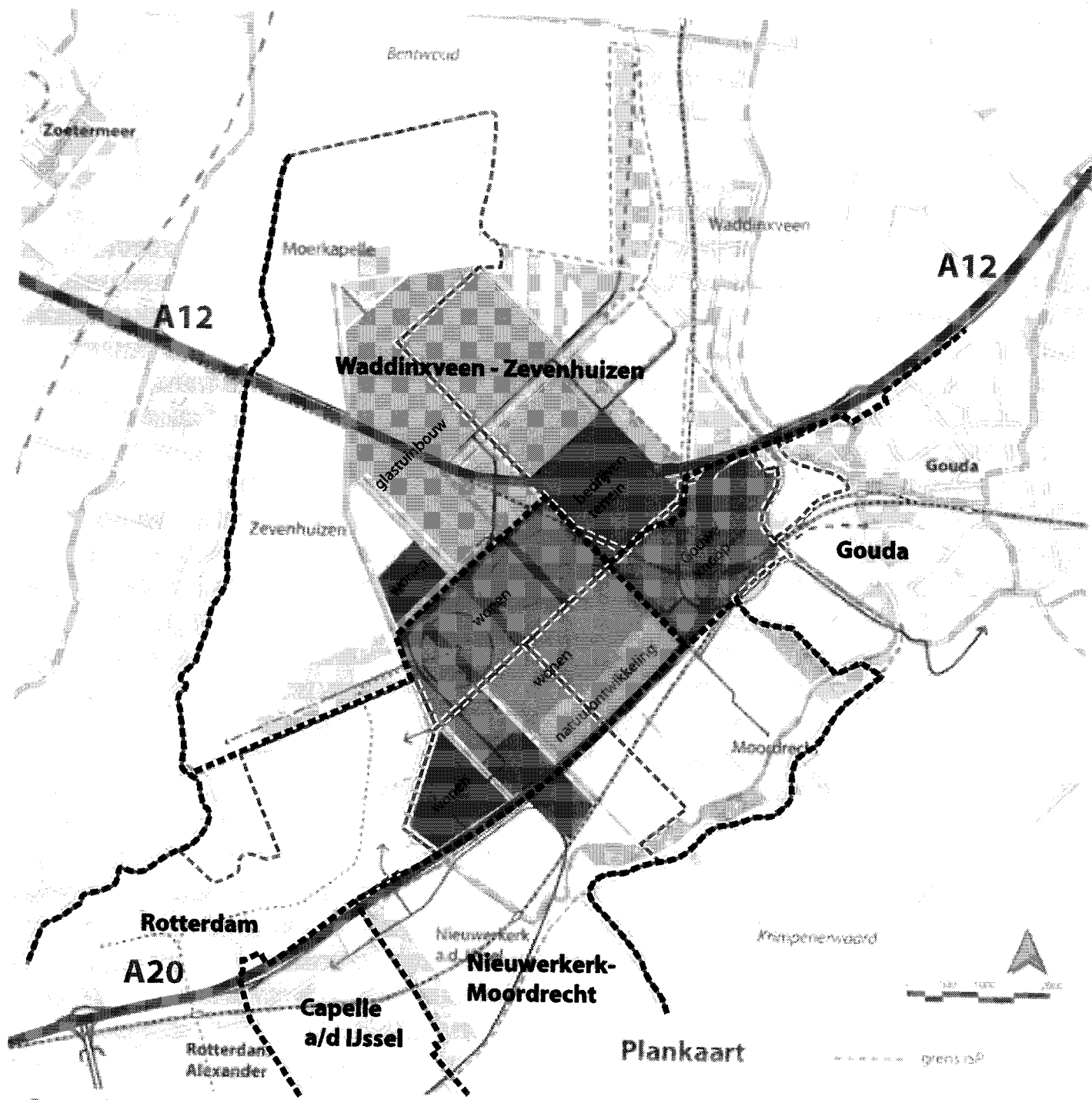
Overwegingen bij het trekken van nieuwe grenzen

- Het woningbouwprogramma dat in de Zuidplaspolder wordt gerealiseerd raakt direct aan het belang van Rotterdam. Daarom is invloed op en controle over de belangrijkste woningbouwlocaties in de Zuidplaspolder gewenst. Conform de concept Stadsvisie zijn m.n. de plekken waar landelijk gebouwd kan worden van belang. Ook is controle over de mogelijke plaats van de zogenaamde 'ventiel'-locatie gewenst. Hiervoor zijn nog geen exacte locaties bepaald (daartoe worden momenteel scenario's uitgewerkt), maar ze liggen altijd in het gebied dat globaal begrensd wordt door de A20 en de nieuwe N219 ten zuiden van Zevenhuizen. In het Intergemeentelijk Structuurplan Zuidplaspolder (ISP) zijn in deze zone o.a. het zogenaamde Ringvaartdorp, Nieuwerkerk-Noord, de Kreekrugzone en de Waterparel opgenomen. In het ISP is alleen de Kreekrugzone bestemd voor landelijk wonen.
- In het ISP is ten zuiden van Zevenhuizen een dorpsuitbreiding ingetekend van maximaal 1.000 woningen. Vanwege de ligging ten noorden van de nieuwe N219 en direct tegen het dorp aan, is deze locatie vooral van lokaal belang. Het is de vraag of Rotterdam zou moeten nastreven hierover controle te krijgen.

- In Nieuwerkerk-Noord wordt in het ISP een substantiële uitbreiding van het bestaande bedrijventerrein aangegeven. In verband met de Rotterdamse behoefte aan bedrijventerreinen is dit een interessante locatie.
- Ten noordoosten van Zevenhuizen wordt volgens het ISP ruimte geboden aan glastuinbouw. Dit plandeel sluit aan bij het ontwikkelingsgebied voor glastuinbouw en bedrijventerreinen rond Waddinxveen/Moerkapelle. De bedrijventerreinen zijn vooral bedoeld voor de Haagse regio. Rotterdam heeft geen rechtstreeks belang bij zeggingsmacht over deze locaties.
- De Gouweknoop wordt volgens het ISP ontwikkeld tot een concentratie van wonen, bedrijvigheid en bovenlokale voorzieningen. Rotterdam heeft eerder aangegeven bij de ontwikkeling van de Gouweknoop betrokken te willen zijn. Er zijn wel twijfels bij het (overspannen) programma voor deze ingewikkelde locatie, die doorsneden wordt door infrastructuur. De risico's van de ontwikkeling lijken groot en programmatische afstemming met de doorontwikkeling van het knooppunt Rotterdam-Alexander is gewenst. Gouda is overigens reeds bezig met de invulling van een deel van de Gouweknoop (Gouwepark). Daarom is het de vraag of Rotterdam controle over dit deelgebied moet nastreven.
- Ten zuidwesten van Zevenhuizen wordt de Eendragtspolder ontwikkeld voor recreatie, waterberging en natuur. Rotterdam heeft te kennen gegeven € 10 miljoen te willen investeren in de geplande roeibaan. Voor de ontwikkeling van de Eendragtspolder werken Rotterdam en de gemeente Zevenhuizen-Moerkapelle reeds samen. In het bestemmingsplan is de mogelijkheid opgenomen om de roeibaan te realiseren. Gegeven de stand van zaken is controle over de Eendragtspolder vanuit het Rotterdamse belang om de roeibaan op juiste wijze te realiseren niet per se noodzakelijk.

Voorstel nieuwe begrenzing

Op bijgaande kaart is het Rotterdamse voorstel ingetekend voor de uitbreiding van het grondgebied van de gemeente Rotterdam in de Zuidplaspolder. Het voorstel houdt in, dat het deel van het grondgebied van de gemeente Zevenhuizen-Moerkapelle ten zuiden van de nieuwe N219 bij de kern Zevenhuizen wordt toegevoegd aan de gemeente Rotterdam. Het resterende deel van de gemeente Zevenhuizen-Moerkapelle is in dit voorstel toegevoegd aan de gemeente Waddinxveen. Het totale glastuinbouwgebied tussen Waddinxveen, Moerkapelle en Zevenhuizen komt daardoor binnen de gemeente Waddinxveen te liggen. Ook worden delen van de gemeenten Moordrecht en Nieuwerkerk aan den IJssel aan Rotterdam toegevoegd. De Gouweknoop blijft buiten de grenzen van Rotterdam en wordt onderdeel van de gemeente Gouda. De grondgebiedsdelen van de gemeenten Nieuwerkerk aan den IJssel en Moordrecht (exclusief Gouweknoop) ten zuiden van de A20 leveren tezamen een nieuwe fusiegemeente Nieuwerkerk aan den IJssel-Moordrecht op.

- bestaande gemeentegrenzen
- voorstel nieuwe gemeentegrenzen

